

POLITYKA I STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

SZKOŁY PODSTAWOWEJ
IM. KS. JANA TWARDOWSKIEGO
W RACIMIERZU

SZKOŁA PODSTAWOWA
im. ks. Jana Twardowskiego
w Racimierzu
ul. Niepodległości 9, 72-111 Żarnowo
tel. 91 418 82 28, NIP 856-17-13-641

.....
(pieczęć szkoły)

Obowiązują od dnia 14.08.2024r.

Spis treści

Wstęp

Rozdział 1. Słownik pojęć.

- § 1 Słownik pojęć

Rozdział 2. Standardy ochrony małoletnich w SP w Racimierzu.

- § 2 Standardy ochrony małoletnich

Rozdział 3. Zasady ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujące w SP w Racimierzu.

- § 3 Zasady zatrudniania pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych oraz dopuszczania innych osób do opieki nad wychowankami.
- § 4 Zasady bezpiecznych relacji na terenie szkoły pracownik-dziecko, dziecko-dziecko.
- § 5 Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu oraz ochrony małoletnich przed treściami szkoldliwymi i zagrożeniami w sieci.
- § 6 Zasady ochrony danych osobowych i wizerunku małoletnich.

Rozdział 4. Zasady i procedury podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego.

- § 7 Kwalifikacja zagrożenia bezpieczeństwa dziecka.
- § 8 Zadania pracowników i innych osób w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka lub zgłoszenia takiej okoliczności
- § 9 Postępowanie w przypadku zagrożenia zdrowia i życia dziecka
- § 10 zgłaszanie przemocy domowej przez osoby z zewnątrz
- § 11 Plan wsparcia

Rozdział 5. Dokumentowanie zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich.

- § 12 Dokumentacja zdarzeń

Rozdział 6. Zasady aktualizacji „Polityki i standardów ochrony małoletnich w SP w Racimierzu”

- § 13 Ocena funkcjonalności ochrony małoletnich w SP w Racimierzu

Rozdział 7 Przepisy końcowe

- § 14 Udostępnianie dokumentu.

Rozdział 8. Załączniki do „Polityki i standardów ochrony małoletnich w SP w Racimierzu”

- § 15 Spis załączników

Rozdział 9. Podstawa prawna

Wstęp

Dobro i bezpieczeństwo małoletnich w Szkole Podstawowej im. ks. Jana Twardowskiego w Racimierzu należą do priorytetów wszelkich działań podejmowanych przez pracowników na rzecz wychowanków. Najważniejszym celem jest ochrona małoletnich przed różnymi formami przemocy oraz budowanie bezpiecznego i przyjaznego środowiska w szkole.

Niniejszy dokument określa politykę i standardy ochrony małoletnich, stanowiące zbiór zasad i procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia ich bezpieczeństwa, określa procedury interwencji w przypadku, gdy do krzywdzenia już doszło, a także określa działania profilaktyczne.

Rozdział 1. SŁOWNICZEK POJĘĆ

§1

Słowniczek pojęć

Ilekcioć w dokumencie „Polityka i standardy ochrony małoletnich w SP w Racimierzu” jest mowa o:

- 1) *małoletnim (dziecku, uczniu, wychowanku)* – należy przez to rozumieć każdą osobę do ukończenia 18 roku życia;
- 2) *personelu/pracownikach* – należy przez to rozumieć każdego pracownika Szkoły Podstawowej im. ks. Jana Twardowskiego w Racimierzu, bez względu na formę zatrudnienia, w tym: wolontariuszy lub inne osoby, które z racji pełnionej funkcji lub zadań mają kontakt z małoletnimi/dziećmi;
- 3) *dyrektorze* – należy przez to rozumieć Dyrektora SP w Racimierzu,
- 4) *rodzicu* – należy przez to rozumieć przedstawiciela ustawowego dziecka/małoletniego, który sprawuje władze rodzicielską. Jeżeli dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską obojga rodziców, każde z nich może działać samodzielnie jako jego przedstawiciel ustawowy,
- 5) *opiekunie prawnym dziecka/małoletniego* – należy przez to rozumieć osobę, która ma za zadanie zastąpić dziecku rodziców, a także wypełnić wszystkie ciążące na nich obowiązki. Jest przedstawicielem ustawowym małoletniego, dlatego może dokonywać czynności prawnych w imieniu dziecka i ma za zadanie chronić jego interesy prawne, osobiste oraz finansowe;
- 6) *krzywdzeniu dziecka* – należy przez to rozumieć każde zachowanie względem dziecka które stanowi wobec niego czyn zabroniony. Oprócz tego krzywdzeniem jest zaniedbanie (zamierzone lub niezamierzone), działanie lub zaniechanie, a także każdy jego rezultat, skutkujący naruszeniem praw, swobody, dóbr osobistych dziecka i zakłóceniem jego rozwoju.
- 7) *przemocy fizycznej* – należy przez to rozumieć każde intencjonalne działanie sprawcy, mające na celu przekroczenie granicy ciała dziecka/małoletniego, np. bicie, popychanie,

szarpanie, itp.; do przemocy fizycznej kwalifikuje się również zaniechanie ze strony rodzica/opiekuna/osoby odpowiedzialnej za dziecko, posiadającej nad nim władzę lub takiej, której dziecko ufa,

- 8) **przemocy seksualnej** – należy przez to rozumieć zaangażowanie dziecka/małoletniego w aktywność seksualną, której nie jest on lub ona w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, naruszającą prawo i obyczaje danego społeczeństwa; każda czynność seksualna podejmowana z dzieckiem przed ukończeniem przez nie 15 roku życia jest przestępstwem,
- 9) **przemocy psychicznej** – należy przez to rozumieć powtarzający się wzorec zachowań opiekuna lub skrajnie drastyczne wydarzenie (lub wydarzenia), które powodują u dziecka poczucie, że jest nic niewarte, złe, niekochane, niechciane, zagrożone i że jego osoba ma jakąkolwiek wartość jedynie wtedy, gdy zaspokaja potrzeby innych; do przemocy psychicznej zaliczamy m.in.:
 - niedostępność emocjonalną,
 - zaniedbywanie emocjonalne,
 - niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka,
 - nieodpowiednia socjalizacja, demoralizacja,
 - sytuacje, w których dziecko jest świadkiem przemocy, brutalnego zachowania
 - relacje z dzieckiem oparte na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu
- 10) **zaniechanie/zaniedbanie** – należy przez to rozumieć chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych przez osoby zobowiązane do opieki, troski i ochrony zdrowia i/lub nierespektowanie podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju;
- 11) **przemocy domowej** – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą;
- 12) **przemocy rówieśniczej** – należy przez to rozumieć różne formy nękania ze strony rówieśników stosowane bezpośrednio lub z użyciem technologii komunikacyjnych, przemoc rówieśniczą obserwujemy, gdy szkodliwe działanie ma na celu wyrządzenie komuś przykrości lub krzywdy, gdy ma charakter powtarzalny, a ofiara jest słabsza od sprawcy/sprawców,
- 13) **osobie stosującej przemoc domową** – należy przez to rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej;
- 14) **planie wsparcia** – czyli zaplanowanych działaniach pracowników, mających na celu udzielenie pomocy psychologiczno-pedagogicznej krzywdzonemu dziecku,
- 15) **zgódzie rodziców** – należy przez to rozumieć zgodę, co najmniej jednego z rodziców ucznia, jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami konieczne jest poinformowanie rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny,

Rozdział 2.
STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH
W SZKOLE PODSTAWOWEJ IM. KS. JANA TWARDOWSKIEGO
W RACIMIERZU

§ 2
Standardy ochrony małoletnich

1. Standard I - Uczniowie, rodzice i pracownicy znają „Politykę i standardy ochrony małoletnich”. Dokument jest dostępny i upowszechniany.

1.1. Wskaźniki realizacji standardu:

- 1) Dokument „Polityka i standardy ochrony małoletnich” został opracowany, zgodnie z Ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. poz. 1606).
- 2) Zapoznano z nim personel szkoły, rodziców/opiekunów prawnych uczniów.
- 3) Dokument wprowadzono do stosowania w szkole.
- 4) Dokument udostępniono na stronie internetowej szkoły: www.spracimierz.pl
- 5) Informacje o treści dokumentu przedstawiane są rodzicom na zebraniach z rodzicami.
- 6) Informacje o treści dokumentu przedstawiane są wychowankom przez wychowawców.

2. Standard II - Personel współtworzy i gwarantuje bezpieczne i przyjazne środowisko w szkole.

2.1 Wskaźniki realizacji standardu:

- 1) W szkole zatrudnia się personel po wcześniejszej weryfikacji w Krajowym Rejestrze Karnym, Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, a w przypadku stanowisk pedagogicznych dodatkowo w Centralnym Rejestrze Orzeczeń Dyscyplinarnych.
- 2) Dyrektor szkoły określa organizację, stosowanie i dokumentowanie działań podejmowanych w ramach procedur określonych w dokumencie „Polityka i standardy ochrony małoletnich”.
- 3) Pracownicy szkoły są świadomi swoich praw oraz odpowiedzialności prawnej ciążyącej na nich za nieprzestrzeganie zasad ochrony małoletnich.
- 4) W szkole prowadzona jest systematyczna edukacja wszystkich pracowników w zakresie ochrony uczniów przed krzywdzeniem, a w szczególności:
 - a) rozpoznawania symptomów krzywdzenia uczniów,
 - b) procedur interwencji w przypadku krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia, a także posiadania informacji o krzywdzeniu ucznia,
 - c) znajomości praw dziecka, praw człowieka i praw ucznia oraz zasad bezpiecznego przetwarzania udostępnionych danych osobowych,
 - d) odpowiedzialności prawnej za zdrowie i życie powierzonych opiece małoletnich,

- e) procedury „Niebieskie Karty”,
 - f) bezpieczeństwa relacji całego personelu z uczniami.
- 5) W szkole prowadzi się diagnozę dotyczącą poczucia bezpieczeństwa uczniów, w obszarach:
- relacji między nauczycielami i uczniami,
 - relacji między uczniami,
 - poczucia bezpieczeństwa psychofizycznego, z uwzględnieniem zagrożeń środowiskowych.

3. Standard III - Szkoła oferuje rodzicom/opiekunom prawnym informację w zakresie wychowania dzieci bez przemocy oraz ich ochrony przed krzywdzeniem i wykorzystywaniem.

3.1 Wskaźniki realizacji standardu:

- 1) Na stronie internetowej szkoły można znaleźć przydatne informacje na temat: wychowania dzieci bez przemocy, ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystywaniem, zagrożeń bezpieczeństwa dziecka w internecie, możliwości podnoszenia umiejętności wychowawczych oraz dane kontaktowe placówek zapewniających pomoc i opiekę w trudnych sytuacjach życiowych.
- 2) Wszyscy rodzice mają dostęp do obowiązującego w szkole dokumentu „Polityka i standardów ochrony małoletnich”,

4. Standard IV - Szkoła zapewnia uczniom równe traktowanie oraz przestrzeganie ich praw.

4.1 Wskaźniki realizacji standardu:

- 1) Szkoła oferuje uczniom edukację w zakresie praw dziecka, człowieka/ucznia oraz ochrony przed zagrożeniami przemocy i wykorzystywaniem. W każdej klasie odbywają się:
 - a) zajęcia na temat praw dziecka i obowiązków ucznia,
 - b) zajęcia na temat ochrony przed przemocą oraz wykorzystywaniem,
 - c) zajęcia z zakresu profilaktyki przemocy rówieśniczej,
 - d) zajęcia na temat zagrożeń bezpieczeństwa dzieci w Internecie.
- 2) W każdej klasie uczniowie zostali poinformowani, do kogo mają się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania.
- 3) W szkole dostępne są dla uczniów materiały edukacyjne w zakresie: praw dziecka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem seksualnym oraz zasad bezpieczeństwa w Internecie.
- 4) W szkole wyeksponowane są informacje dla uczniów na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

5. Standard V - Organizacja postępowania na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich zapewnia skuteczną ochronę uczniom.

5.1 Wskaźniki realizacji standardu:

- 1) Określono procedury interwencji personelu w sytuacjach krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego, tj.:
 - a) przemocy rówieśniczej,
 - b) przemocy domowej,
 - c) niedozwolonych zachowań personelu wobec małoletnich,
 - d) cyberprzemocy.
- 2) Postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia ucznia nie może naruszać jego godności, wolności, prawa do prywatności oraz nie może powodować szkody na jego zdrowiu.
- 3) W szkole ustalone są zasady wsparcia małoletniego po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.
- 4) W szkole wskazano osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń zagrażających małoletniemu, składanie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz osobę odpowiedzialną za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”.

6. Standard VI - W szkole wzmacniane jest poczucie bezpieczeństwa uczniów w obszarze relacji społecznych oraz ochrony przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci.

6.1 Wskaźniki realizacji standardu:

- 1) W szkole opracowano zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a personelem.
- 2) W szkole określono wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi a w szczególności zachowania niedozwolone.
- 3) W szkole opracowano zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci internetowej oraz procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci internet.
- 4) W szkole opracowano i wdrożono procedury ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w sytuacjach:
 - a) przemocy fizycznej
 - b) przemocy psychicznej,
 - c) przemocy domowej,
 - d) przemocy seksualnej,
 - e) cyberprzemocy
- 5) W szkole opracowano i wdrożono procedurę „Niebieskiej Karty”.

7. Standard VII - Działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane.

7.1 Wskaźniki realizacji standardu:

- 1) W szkole prowadzony jest rejestr spraw zgłaszanych i rozpatrywanych w związku z podejrzeniem lub krzywdzeniem małoletnich.
- 2) W procedurze „Niebieskiej Karty” stosowane są wzory Kart „A” i „B” oraz kwestionariusze rozpoznania przemocy domowej.

8. Standard VIII - Szkoła monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami i procedurami ochrony dzieci.

8.1 Wskaźniki realizacji standardu:

- 1) Przyjęte zasady i realizowane procedury ochrony uczniów są weryfikowane – przynajmniej raz na dwa lata.
- 2) Zasady monitoringu oraz termin, zakres i sposób kontroli określa dyrektor szkoły.

Rozdział 3

ZASADY OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM OBOWIĄZUJĄCE W SZKOLE PODSTAWOWEJ IM. KS. JANA TWARDOWSKIEGO W RACIMIERZU

§ 3

Zasady zatrudniania pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych oraz dopuszczania innych osób do opieki nad wychowankami.

1. Przed zatrudnieniem danej osoby w szkole lub nawiązaniem współpracy w innej formie i powierzeniem jej obowiązków/ działań polegających na pracy z dzieckiem należy ustalić kwalifikacje tej osoby, ustalić czy posiada kompetencje do pracy z dzieckiem w zakresie podejmowanych działań oraz wykluczyć ryzyko wystąpienia z jej strony zagrożenia dla dobra dzieci i zagrożenia ich bezpieczeństwa.
2. W trakcie rekrutacji należy uzyskać od kandydata/kandydatki:
 - a) dane osobowe takie jak imię (imiona) i nazwisko, datę urodzenia, dane kontaktowe, potwierdzone sprawdzeniem dokumentu tożsamości;
 - b) informacje dotyczące: wykształcenia, kwalifikacji zawodowych, przebiegu dotychczasowego zatrudnienia (nie dotyczy opiekunów dzieci wykonujących działania na rzecz szkoły wynikające z przyjętego ogólnie ich zaangażowania w życie szkoły/ klasy/oddziału).
3. W celu uzyskania dodatkowych informacji szkoła może wystąpić do kandydata/kandydatki o przedstawienie referencji z poprzednich miejsc zatrudnienia (od poprzedniego pracodawcy) lub wskazanie kontaktu w celu pozyskania referencji¹.

¹ Szkoła nie może samodzielnie prowadzić tzw. screeningu osób ubiegających się o pracę, gdyż ograniczają ją w tym zakresie przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych oraz Kodeksu pracy.

Nieprzedłożenie ww. dokumentu nie może wywoływać negatywnych konsekwencji dla kandydata lub kandydatki².

4. Przed nawiązaniem współpracy z daną osobą, szkoła ma obowiązek sprawdzić czy osoba ta figuruje w Rejestrze Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym (*Rejestr z dostętem ograniczonym oraz Rejestr osób w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze*)³. Wydruk z Rejestru należy przechowywać w aktach osobowych pracownika lub w innej dokumentacji dotyczącej pracownika.
5. Osoba, o której mowa w ust. 1, przedkłada pracodawcy lub innemu organizatorowi informację z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.
6. Osoba, o której mowa w ust. 1, posiadająca obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska, ponadto przedkłada pracodawcy lub innemu organizatorowi informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.
7. Osoba, o której mowa w ust. 1, składa pracodawcy lub innemu organizatorowi oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwała w ciągu ostatnich 20 lat jeśli są to kraje inne niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa, oraz jednocześnie przedkłada pracodawcy (lub innemu organizatorowi) informację z rejestrów karnych tych państw, uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.
8. Jeżeli prawo państwa, o którym mowa w ust. 6 lub 7, nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, przedkłada się informację z rejestru karnego tego państwa.
9. W przypadku gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, o której mowa w ust. 6 i 7, nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, osoba, o której mowa w ust. 1, składa pracodawcy lub innemu organizatorowi oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym,

² Np. skutkować odmową zatrudnienia wyłącznie wobec odmowy przedłożenia referencji.

³ Rejestr dostępny jest na stronie: rps.ms.gov.pl.

uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

10. Oświadczenia, o których mowa w ust. 7 i 9, składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
11. Jeśli zatrudnienie przebiega w oparciu o ustawę z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2023 r. poz. 984, z późn. zm.) – wymagane jest przedłożenie przez pracownika pedagogicznego informacji o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego oraz sprawdzenie przez dyrektora, czy dana osoba nie figuruje w Rejestrze Orzeczeń Dyscyplinarnych.
12. W przypadku zatrudnienia osób posiadających przygotowanie, w tym zawodowe, uznane przez dyrektora szkoły za odpowiednie do prowadzenia zajęć w szkole, w tym zajęć z zakresu kształcenia zawodowego - wymagane jest przedłożenie przez pracownika informacji o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego.
13. Osoba przyjęta na stanowisko związane z pracą z dziećmi musi złożyć następujące oświadczenia:
 - a) oświadczenie o zapoznaniu się ze standardami ochrony dzieci i zobowiązaniu do jej przestrzegania – Załącznik nr [];
 - b) oświadczenie o zapoznaniu się z Zasadami bezpiecznych relacji i zobowiązaniu do ich przestrzegania – Załącznik nr [];
 - c) oświadczenie o krajach zamieszkania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska;
 - d) oświadczenie dotyczące niekaralności za przestępstwa na szkodę dzieci (jeżeli z ważnych powodów nie może przedstawić informacji niekaralności pochodzącej z krajowych rejestrów karnych) – Załącznik nr [].
14. Oświadczenia zostają włączone do akt osobowych pracowników, a w przypadku ich braku - dołączone do umowy cywilnoprawnej.
15. Brak zgody na podpisanie któregokolwiek dokumentu wymienionego w ust. 12 powyżej uniemożliwi nawiązanie z tą osobą jakiegokolwiek stosunku prawnego (zawarcie umowy o pracę/współpracy).

§ 4

Zasady bezpiecznych relacji na terenie szkoły pracownik-dziecko, dziecko-dziecko

1. Zasady ogólne

Pracownicy wspierają dzieci w pokonywaniu trudności. Pomoc dzieciom uwzględnia: umiejętności rozwojowe dzieci, możliwości wynikające z niepełnosprawności/ specjalnych potrzeb edukacyjnych. Pracownicy podejmują działania wychowawcze mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw – wyrażanie emocji w sposób niekrzywdzący innych, niwelowanie zachowań agresywnych, promowanie zasad „dobrego wychowania”. Zasady

bezpiecznych relacji personelu z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników, stażystów i wolontariuszy.

2. Zasady komunikacji z uczniem, budującej dobre relacje.

2.1. Personel:

- 1) W komunikacji z uczniami zachowuje spokój, cierpliwość i szacunek. Okazuje też zrozumienie dla trudności i problemów uczniów.
- 2) Daje uczniowi prawo do odczuwania i mówienia o swoich emocjach, do wyrażania własnego zdania oraz prawo do bycia wysłuchanym.
- 3) Nie zawstydza, nie upokarza, nie lekceważy, nie obraża, nie wyśmiewa i nie zastrasza wychowanków.
- 4) Uważnie słucha wychowanków, którym udziela odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji.
- 5) Nie faworyzuje uczniów. Traktuje wszystkich uczniów jednakowo.
- 6) Stosuje zasady konstruktywnej krytyki wobec, np. niewłaściwego zachowania ucznia.
- 7) Nie nawiązuje z dzieckiem relacji o charakterze seksualnym, romantycznym czy partnerskim.
- 8) Nie proponuje dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani innych nielegalnych substancji, jak również sam nie używa ich w obecności dzieci w czasie wykonywania obowiązków służbowych lub pobytu na terenie szkoły.
- 9) Nie utrwała wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych.
- 10) Każdy kontakt z dzieckiem jest jawny i wynika z realizacji zadań i działań służbowych.

3. Zasady komunikacji z uczniem, służącej rozwiązywaniu konfliktów

3.1. Personel

- 1) W procesie rozwiązywania konfliktu dba o komunikację dającą uczniowi poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego i psychospołecznego.
- 2) Szybko reaguje na problemy związane z dyscypliną uczniów:
- 3) rozwiązuje pojawiające się problemy z dyscypliną bezpośrednio po zdarzeniu, o ile jest to możliwe,
- 4) metody dyscyplinowania uczniów dobiera adekwatnie do ich wieku i poziomu rozwoju. Metody te nie mogą naruszać godności i nietykalności osobistej uczniów (zakaz stosowania kar fizycznych).
- 5) Rozważnie stosuje kary, w sposób uzasadniony i zrozumiały dla dzieci

4. Zakaz stosowania przemocy wobec dziecka w jakiejkolwiek formie, w tym nawiązywania relacji o charakterze seksualnym

- ### **4.1. Kontakty personelu z uczniami nie łamią obowiązującego prawa, ustalonych norm i zasad. Wszyscy uczniowie są sprawiedliwie traktowani.**

- 4.2. Personel nie stosuje żadnej formy przemocy fizycznej i psychicznej wobec ucznia.
- 4.3. Personel nie stosuje wobec ucznia wypowiedzi i czynności lub gestów o podtekście seksualnym.
- 4.4. Personel nie narusza nietykalności osobistej ucznia.
- 4.5. Personel równoważy potrzebę nadzoru z prawem uczniów do prywatności, np. nie należy wchodzić do szatni na zajęciach wychowania fizycznego bez uprzedzenia.
- 4.6. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka, ogranicza kontakt fizyczny do niezbędnego w danej sytuacji.
- 4.7. Kontakt fizyczny z dzieckiem może odbywać się wyłącznie za zgodą dziecka i zgodnie z jego potrzebą. Przed przytuleniem, pogłaskaniem czy wzięciem dziecka na kolana, aby np. je pocieszyć lub uspokoić, należy zapytać je, czy tego potrzebuje.

5. Zasady nawiązywania kontaktu personelu z uczniami poza godzinami pracy.

- 5.1. Kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i mieć związek z realizacją obowiązków zawodowych.
- 5.2. Kontaktując się z uczniem personel traktuje go podmiotowo.
- 5.3. Personel nie zaprasza uczniów do swojego miejsca zamieszkania. Nie spotyka się z nimi prywatnie poza godzinami pracy bez wiedzy i zgody dyrektora szkoły oraz opiekunów dzieci.
- 5.4. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z uczniami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy, dziennik elektroniczny).
- 5.5. Komunikacja z dzieckiem przez kanały internetowe (np. grupy w mediach społecznościowych, prywatne konta mailowe) możliwa jest wyłącznie, jeśli w grupie lub w gronie odbiorców jest jeszcze jedna osoba dorosła. Każdorazowo musi być to kontakt jawny, prowadzony za wiedzą i zgodą dyrektora szkoły i opiekunów dzieci.
- 5.6. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i opiekunowie dzieci są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich opiekunów.

6. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności działania niedozwolone

- 6.1. Uczniowie mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania określonych w statucie szkoły.
- 6.2. Uczniowie uznają prawo innych uczniów do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność.
- 6.3. Zachowanie i postępowanie uczniów wobec kolegów nie narusza ich poczucia godności/wartości osobistej. Uczniowie są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do własnego zdania,

do własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.

6.4. Relacje między uczniami cechuje wysoka kultura osobista i zrozumienie; uprzejmość; życzliwość; kontrola swojego zachowania i emocji; wyrażanie sądów i opinii w spokojny sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.

6.5. Uczniowie rozwiązują konflikty między sobą bez użycia przemocy.

6.6. Jeśli uczeń jest świadkiem stosowania przez innego ucznia/uczniów jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania np: pomaga ofierze, chroni ją, szuka pomocy dla ofiary u osoby dorosłej.

6.7. Jeśli uczeń stał się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w szkole pomoc.

6.8. Niedozwolone zachowania małoletnich w szkole, i poza nią.:

1) Stosowanie agresji i przemocy wobec uczniów/innych osób:

a) agresji i przemocy fizycznej w różnych formach, np.:

- ✓ bicie/uderzenie/popychanie/kopanie/opluwanie;
- ✓ wymuszenia;
- ✓ napastowanie seksualne;
- ✓ nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą;
- ✓ fizyczne zaczepki;
- ✓ zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań;
- ✓ rzucanie w kogoś przedmiotami;

b) agresji i przemocy słownej w różnych formach, np.:

- ✓ obelgi, wyzwiska;
- ✓ wyśmiewanie, drwienie, szydzenie z ofiary;
- ✓ bezpośrednie obrażanie ofiary;
- ✓ plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie ofiary,
- ✓ zachowania prowokacyjne,
- ✓ groźby;

c) agresji i przemocy psychicznej w różnych formach, np.:

- ✓ poniżanie;
- ✓ wykluczanie/izolacja/milczenie/manipulowanie;
- ✓ wulgarne gesty;
- ✓ śledzenie/szpiegowanie;
- ✓ obraźliwe SMSy i MMSy;
- ✓ wiadomości na forach internetowych
- ✓ telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające;
- ✓ niszczenie/zabieranie rzeczy należących do ofiary;
- ✓ straszenie;
- ✓ szantażowanie.

2) Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w szkole lub klasie, np. rzucanie kamieniami, przynoszenie do szkoły ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek), używanie ognia na terenie szkoły.

1) Nieuzasadnione, bez zgody nauczyciela opuszczanie sali lekcyjnej. Wagarowanie. Wyjście bez zezwolenia poza teren szkoły w trakcie przerwy lub lekcji.

- 2) Nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć i zabaw organizowanych w szkole. Zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu.
- 3) Niewłaściwe zachowanie podczas wycieczek szkolnych i przerw międzylekcyjnych, np. przebywanie w miejscach niedozwolonych, bieganie, oddalanie się itp.
- 4) Uleganie nałogom, np. palenie papierosów, picie alkoholu, stosowanie narkotyków lub innych środków odurzających.
- 5) Używanie wulgaryzmów w szkole i poza nią.
- 6) Celowe niszczenie lub nieszanowanie własności innych osób oraz własności szkolnej.
- 7) Kradzież/ przywłaszczenie własności kolegów lub innych osób oraz własności szkolnej.
- 8) Wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy od uczniów.
- 9) Wysługiwanie się innymi uczniami w zamian za korzyści materialne.
- 10) Rozwiązywanie w sposób siłowy konfliktów z kolegami. Udział w bójce.
- 11) Szykanowanie uczniów lub innych osób w szkole z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu.
- 12) Niereagowanie na niewłaściwe zachowania kolegów (bicie, wyzywanie, dokuczanie).
- 13) Znęcanie się (współudział w znęcaniu się nad kolegami, zorganizowana przemoc, zastraszanie).
- 14) Aroganckie/niegrzeczne zachowanie wobec kolegów, a także pracowników szkoły i innych osób dorosłych. Wulgaryzmy, Kłamanie, oszukiwanie kolegów/ innych osób w szkole.
- 15) Fotografowanie lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych uczniów/ osób bez ich zgody.
- 16) Upublicznianie materiałów i fotografii bez zgody obecnych na nich osób.
- 17) Stosowanie wobec innych uczniów/innych osób różnych form cyberprzemocy.

§ 5

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu oraz ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci.

1. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu

- 1.1. Rozwiązania organizacyjne na poziomie szkoły bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
- 1.2. SP w Racimierzu jest przyłączona do Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej, która gwarantuje profesjonalne usługi bezpieczeństwa teleinformatycznego. Użytkownicy Internetu na terenie szkoły są chronieni przed szkodliwym oprogramowaniem.
- 1.3. Z Internetu może korzystać personel szkoły oraz uczniowie. Ci ostatni jedynie pod opieką nauczyciela.
- 1.4. W szkole opracowano i stosuje się Politykę Bezpieczeństwa Danych Osobowych oraz Regulamin pracowni informatycznej. Do ich przestrzegania są zobowiązani uczniowie i pracownicy.

2. Zasady korzystania z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych

- 2.1. Uczeń ma prawo korzystać na terenie szkoły z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych zgodnie z zasadami korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych, zapisanymi w Statucie szkoły.
- 2.2. Uczeń ma obowiązek przestrzegania zapisów zawartych w Statucie.

3. Zasady ochrony uczniów przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci

3.1. Za zagrożenia związane z użytkowaniem przez dzieci Internetu i mediów elektronicznych uznaje się:

- 1) dostęp do treści nielegalnych, m.in. materiałów przedstawiających seksualne wykorzystywanie dziecka, materiały przedstawiające twardą pornografię, treści propagujące rasizm i ksenofobię, inne nielegalne treści skierowane przeciwko bezpieczeństwu dzieci, na przykład: propagowanie lub pochwalanie zachowań o charakterze pedofilskim, materiały utrwalające wizerunek nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej przy użyciu przemocy, groźby bezprawnej lub podstępnej albo rozpowszechniane bez jej zgody, treści pornograficzne udostępniane dziecku, uwodzenie dziecka poniżej 15 r.ż. przez Internet, tzw. child grooming, zjawisko szantażu na tle seksualnym (określane również jako „sextortion”).
- 2) dostęp do treści szkodliwych i nieodpowiednich, do których zaliczane są m.in.
 - a) treści obrazujące przemoc, obrażenia fizyczne,
 - b) treści prezentujące drastyczne sceny, śmierć, okrucieństwo wobec zwierząt,
 - c) treści nawołujące do podejmowania działań autodestrukcyjnych (samookaleczeń, głodzenia się, samobójstw, zażywania szkodliwych substancji, w tym środków psychoaktywnych niezidentyfikowanych jednoznacznie jako narkotyki itp.),
 - d) treści nawołujące do przemocy, przestępczości, radykalizacji (również sekty) i ekstremizmu,
 - e) patostreamy,
 - f) treści dyskryminacyjne
 - g) treści pornograficzne, etc.
- a) dostęp do szkodliwych i nieodpowiednich kontaktów online oraz usług online, skutkujących m.in. presją rówieśniczą, cyberprzemocą, groomingiem, szantażem na tle seksualnym, aktywnością seksualną jako źródłem dochodu osób nieletnich, hazardem online, dostępem do reklamy niedostosowanej do wieku, dostępem do mediów społecznościowych niedostosowanych do wieku,
- b) dostęp do szkodliwych i ryzykownych zachowań skutkujących m.in. podejmowaniem wyzwań online, sekstingiem, wywieraniem presji, stosowaniem przemocy z wykorzystaniem technologii informacyjnych i komunikacyjnych.

- 3.2. Szkoła ma obowiązek podejmować działania zabezpieczające dzieci przed łatwym dostępem do tych treści z sieci, które mogą zagrażać ich prawidłowemu rozwojowi.
- 3.3. Ochronę przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci zapewnia OSE.
- 3.4. W szkole, dla zwiększenia bezpieczeństwa dzieci w sieci prowadzi się:
- 1) edukację medialną – dostarczanie dzieciom wiedzy i umiejętności dotyczących posługiwania się technologią komunikacyjną;
 - 2) działania profilaktyczne propagujące zasady bezpiecznego korzystania z sieci oraz uświadamiania zagrożeń płynących z różnych technologii komunikacyjnych
 - 3) systematyczne działania wychowawcze takie jak: integracja zespołu klasowego, budowanie dobrych relacji pomiędzy uczniami, wprowadzanie norm grupowych; uczenie dzieci odróżniania dobra od zła,
- 3.5. Niniejszy dokument w Rozdziale VII zawiera załączniki: „Zasady i procedury reagowania w przypadku zagrożenia cyfrowego” oraz „Zasady i procedury postępowania w przypadku podejrzenia lub dostępu małoletnich do treści szkodliwych i nielegalnych”, „Zasady i procedury postępowania w przypadku nawiązywania przez małoletnich niebezpiecznych kontaktów w Internecie – uwodzenie, zagrożenie pedofilią”. W załącznikach znajdują się szczegółowe informacje, jak należy zachować się w przypadkach krzywdzenia dzieci.

§ 6

Zasady ochrony danych osobowych i wizerunku małoletnich

1. Szkoła zapewnia ochronę wizerunku dziecka i danych osobowych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w tej sprawie i Polityką Ochrony Danych Osobowych – dokumentem opracowanym i obowiązującym w placówce.
2. Wizerunek dziecka do lat 16, o jakim mowa w p.1, dotyczy informacji zapisanych w formie tekstu, fotografii, nagrań audio-video.
3. Upublicznienie wizerunku dziecka wymaga zgody rodziców.
4. Zgoda, o jakiej mowa w pkt 3 jest wyrażana w formie pisemnej. Wychowawcy pozyskują pisemne zgody od rodziców/opiekunów prawnych na publikacje wizerunku uczniów na potrzeby dokumentacji działań prowadzonych przez szkołę. O braku zgody wychowawcy informują pisemnie sekretariat i osoby prowadzące szkolną stronę internetową.
5. Dane osobowe uczniów zarejestrowane w formie pisemnej (dzienniki lekcyjne, arkusze ocen, zaświadczenia, zwolnienia oraz inna dokumentacja pisemna zawierająca dane osobowe małoletnich jest chroniona w zamykanych szafach z ograniczonym dostępem do pomieszczeń ich przechowywania .
6. Dane osobowe małoletnich udostępniane są wyłącznie podmiotom uprawnionym do ich uzyskania.
7. Dane osobowe umieszczone w Niebieskiej Karcie „A” udostępniane są zespołowi interdyscyplinarnemu, powołanemu w trybie ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Rozdział 4.

ZASADY I PROCEDURY PODEJMOWANIA INTERWENCJI W SYTUACJI PODEJRZENIA LUB KRZYWDZENIA MAŁOLETNIEGO

Celem interwencji jest zatrzymanie krzywdzenia dziecka i zapewnienie mu bezpieczeństwa.

W przypadku ujawnienia przemocy, pracownik nie dokonuje oceny wiarygodności podawanych informacji.

Zobowiązany jest do zareagowania na taki sygnał.

§ 7

Kwalifikacja zagrożenia bezpieczeństwa dziecka.

1. Na potrzeby niniejszej „Polityki i standardów ochrony małoletnich” przyjmuje się następującą kwalifikację zagrożenia bezpieczeństwa dzieci:
 - 1) popełniono przestępstwo na szkodę dziecka (np. wykorzystanie seksualne, znęcanie się nad dzieckiem);
 - 2) doszło do innej formy krzywdzenia niebędącej przestępstwem, takiej jak np. przemoc domowa niespełniająca znamion przestępstwa znęcania, krzyk, poniżanie, wyśmiewanie, klapsy, presja i wymagania przekraczające możliwości dziecka,
 - 3) doszło do zaniedbania potrzeb życiowych dziecka (np. związanych z żywieniem, higieną czy zdrowiem).
2. Na potrzeby niniejszego dokumentu wyróżniono procedury interwencji w przypadku podejrzenia działania na szkodę dziecka przez:
 - 1) osoby dorosłe (pracownicy, osoby trzecie);
 - 2) opiekunów dzieci;
 - 3) inne dziecko.
3. Procedury interwencji sformułowano tak, by wspierać pracowników w realizowaniu prawnego i społecznego obowiązku reagowania w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka.

§ 8

Zadania pracowników i innych osób w przypadku powzięcia podejrzenia krzywdzenia dziecka lub zgłoszenia takiej okoliczności

1. Osobami odpowiedzialnymi za przyjmowanie zgłoszeń są: pedagog, wychowawca klasy, do której uczęszcza dziecko, psycholog, dyrektor.
2. W przypadku zagrożenia zdrowia lub życia dziecka, pierwszy napotkany przez informatora pracownik szkoły przyjmuje zgłoszenie o krzywdzeniu dziecka.

3. Osobą odpowiedzialną w SP w Racimierzu za prowadzenie interwencji w sprawie krzywdzenia jest PEDAGOG. W przypadku dłuższej nieobecności pedagoga interwencję prowadzi PSYCHOLOG SZKOLNY.
4. W każdym przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka lub zaistnienia takiej sytuacji, wszyscy pracownicy, zarówno niepedagogiczni jak i pedagogiczni, a szczególnie wychowawca i psycholog mają obowiązek ścisłej współpracy z pedagogiem.
5. Wszystkich pracowników obowiązuje dyskrecja, takt i tajemnica zawodowa.
6. Sposób działania w przypadku, gdy pracownik szkoły podejrzewa lub otrzymał zgłoszenie krzywdzenia dziecka:

- 1) sporządza na piśmie **notatkę służbową**
- 2) przekazuje notatkę służbową pedagogowi, a gdy jest nieobecny psychologowi, w następnej kolejności – wychowawcy
- 3) pedagog/psycholog/wychowawca powiadamia dyrektora
- 4) pedagog rozpoczyna interwencję adekwatną do zgłoszenia,

7. Jeśli zgłoszono krzywdzenie ze strony osoby wyznaczonej do prowadzenia interwencji, wówczas interwencja prowadzona jest przez dyrektora szkoły.
8. Jeśli zgłoszono krzywdzenie ze strony dyrektora szkoły, interwencję podejmuje pedagog za wiedzą organu prowadzącego i organu sprawującego nadzór pedagogiczny (ZKO w Szczecinie)

9. **PEDAGOG – zadania:**

- 1) udziela bezpośredniej pomocy dziecku,
- 2) w razie potrzeby wysyła wniosek do sądu rejonowego z prośbą o wydanie zgody na poddanie dziecka badaniu lekarskiemu bez wiedzy i zgody rodziców/opiekunów,
- 3) jako osoba upoważniona do prowadzenia spraw związanych z przemocą wobec dzieci/małoletnich wraz z osobą zgłaszającą wypełniają tzw. Kartę zgłoszenia podejrzenia lub krzywdzenia dziecka – załącznik 1.
- 4) informuje o fakcie krzywdzenia dziecka jego opiekunów (o ile to nie jest sprzeczne z dobrem dziecka),
- 5) składa zawiadomienie do prokuratury/policji (jeśli chodzi o przestępstwo) lub wniosek o wgląd w sytuację rodziny do sądu, MGOPS w Stepnicy lub wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty”
- 6) z przebiegu każdej interwencji sporządza Kartę interwencji – załącznik 2, którą umieszcza w teczce sprawy,
- 7) w przypadku uwiarygodnienia podejrzenia stosowania przemocy lub stwierdzenia jej stosowania, pedagog /psycholog szkolny wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty”.
- 8) jest odpowiedzialny za stworzenie planu wsparcia dziecka krzywdzonego,
- 9) prowadzi rejestr zdarzeń podejrzenia lub krzywdzenia małoletnich – załącznik nr 3

- 10) w przypadku gdy podejrzenie zagrożenia bezpieczeństwa zgłosili opiekunowie, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, pisemnie informuje o tym fakcie opiekunów dziecka.

10. DYREKTOR – zadania:

- 1) w każdym przypadku zgłoszenia krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia dziecka/maleoletniego powołuje Szkolny Zespół Interwencyjny do wstępnego zdiagnozowania sytuacji ofiary, w szczególności analizy tzw. czynników ryzyka oraz danych świadczących o przemocy lub wykluczających ją: kto jest sprawcą krzywdzenia i w jakiej relacji pozostaje z dzieckiem, jak często i od jak dawna dziecko jest krzywdzone, informacje o zachowaniu pozostałych członków rodziny wobec dziecka, relacjach jakie ma dziecko z osobą rodzica niekrzywdzącego, o osobach wspierających je, informacje o innych czynnikach towarzyszących przemocy – np. uzależnieniu od alkoholu rodziców.
- 2) w porozumieniu z pedagogiem występuje do sądu rodzinnego lub MGOPS w Stepnicy, PCPR w Goleniowie o zagrożeniu dziecka krzywdzeniem,
- 3) organizuje pomoc psychologiczno – pedagogiczną dla dziecka doznającego przemocy,
- 4) współpracuje z instytucjami zewnętrznymi, działającymi na rzecz wspierania i pomocy ofiarom przemocy domowej.

11. WYCHOWAWCA KLASY – zadania:

- 1) przekazuje pedagogowi informacje o swoich spostrzeżeniach, obserwacjach,
- 2) wypełnia Kartę zgłoszenia podejrzenia lub krzywdzenia dziecka – załącznik 1,
- 3) systematycznie monitoruje sytuację dziecka,
- 4) wspólnie z pedagogiem ustala plan pomocy dziecku – Plan wsparcia.
- 5) udziela wsparcia dziecku na każdym etapie zaistniałej sytuacji

12. SZKOLNY ZESPÓŁ INTERWENCYJNY – skład i zadania:

- 1) w jego skład wchodzi: pedagog szkolny, wychowawca, psycholog, pracownik zgłaszający podejrzenie stosowania przemocy,
- 2) powołany jest do wstępnego zdiagnozowania sytuacji ofiary, w szczególności analizy tzw. czynników ryzyka oraz danych świadczących o przemocy lub wykluczających ją: kto jest sprawcą krzywdzenia i w jakiej relacji pozostaje z dzieckiem, jak często i od jak dawna dziecko jest krzywdzone, informacje o zachowaniu pozostałych członków rodziny wobec dziecka, relacjach jakie ma dziecko z osobą rodzica niekrzywdzącego, o osobach wspierających je, informacje o innych czynnikach towarzyszących przemocy – np. uzależnieniu od alkoholu rodziców.
- 3) wstępną diagnozę przeprowadza z wykorzystaniem Karty obserwacji i diagnozy, będącej załącznikiem 3,
- 4) w przypadku zaniedbania wypełnia Kwestionariusz diagnozujący oznaki zaniedbania – załącznik 5.
- 5) W przypadkach niewskazujących na wiarygodność zgłoszenia (pomówienie, konfabulacja, kłamstwo) – wychowawca klasy, pedagog szkolny i nauczyciele

prowadzą wnikliwą obserwację małoletniego i w terminie 3 miesięcy od zgłoszenia ponownie w składzie, jak w pkt. 2 dokonują oceny sytuacji dziecka/małoletniego.

- 6) Zaleca się, by Zespół przeprowadził rozmowę z osobą krzywdzoną i osobą zgłaszającą podejrzenie lub krzywdzenie dziecka/małoletniego, a także z rodzicem /opiekunem „niekrzywdzącym”.

13. WOLONTARIUSZE, PRAKTYKANCY, UCZNIOWIE – zadania:

- 1) W sytuacji, gdy podejrzewają, że dziecko jest krzywdzone kontaktują się z jego wychowawcą, pedagogiem, psychologiem lub dyrektorem (w zależności od sytuacji), przekazując im informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach oraz dołączają Kartę zgłoszenia podejrzenia lub krzywdzenia dziecka – załącznik 1.
- 2) Jeśli kontakt danego dnia nie jest możliwy – zapisują wiernie stwierdzone fakty w formie notatki służbowej i przekazują niezwłocznie dnia następnego.
- 3) Prowadzą wnikliwe obserwacje dziecka na zajęciach, przerwach, zajęciach pozalekcyjnych.
- 4) Za upoważnieniem dyrektora biorą udział w posiedzeniach Zespołu interwencyjnego.
- 5) Udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej w bieżącej pracy z dzieckiem.

PODZIAŁ OBOWIĄZKÓW W ZAKRESIE WDRAŻANIA STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIICH

Podmiot	Zadanie/obowiązek
Dyrektor szkoły	1. Zatwierdzenie „Polityki i standardów ochrony małoletnich w SP w Racimierzu” i wdrożenie ich w życie zarządzeniem.
	2. Zapoznanie wszystkich pracowników z dokumentem.
	3. Opublikowanie dokumentu w wersji „pełnej” na stronie www.spracimierz.pl z zachowaniem zasady dostępności dla osób niepełnosprawnych
	4. Powoływanie Zespołów interwencyjnych do rozpoznania sprawy krzywdzenia małoletniego – oddzielnie dla każdego przypadku
	5. Przetawienie Radzie Rodziców treści dokumentu „Polityka i standardy ochrony małoletnich w SP w Racimierzu ”
	6. Dokonywanie raz na dwa lata przeglądu i ewentualnej nowelizacji „Polityki i standardów ochrony małoletnich”
	7. Dostarczenie każdemu pracownikowi nowo zatrudnianemu do zapoznania się następujących dokumentów: – Standardy ochrony małoletnich, – Politykę Bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych, – Statut szkoły
	8. Gromadzenie w dokumentacji pracowniczej, oprócz innych dokumentów wymaganych prawem, oświadczenia z KRK, Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli, Zaświadczenia z Rejestru Przystępców na Tle Seksualnym; a w przypadku obywateli innych krajów: wymagane oświadczenia lub zaświadczenia.

	9. Nadzór nad wypełnianiem obowiązków i zadań związanych z ochroną małoletnich przed krzywdzeniem.
Sekretarz szkoły	1. Stosowanie do archiwizacji dokumentów wytworzonych w procesie rozpatrywania spraw krzywdzenia - Jednolity Rzeczowy Wykaz Akt
Pedagog szkolny	1. Prowadzenie szkoleń w ramach wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli o zjawisku przemocy, skutkach, symptomach, rozpoznawaniu jej stosowania
Psycholog	2. Wspieranie wychowawców klas w rozpoznawaniu krzywdzenia małoletniego
	3. W czasie indywidualnych konsultacji, wyjaśnianie uczniom i rodzicom zasad ochrony małoletnich obowiązujących w szkole
	4. Realizowanie programów wychowawczo-profilaktycznych związanych z przemocą
	5. Prowadzenie interwencji.
	6. Prowadzenie rejestru spraw związanych z krzywdzeniem dziecka.
Wychowawcy klas	1. Szczegółowo zapoznaje wychowanków z treścią dokumentu „Polityka i standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem” – współpraca z pedagogiem i psychologiem
	2. W przypadkach podejrzenia krzywdzenia małoletniego podejmuje działania określone w poszczególnych procedurach postępowaniu
	3. Zapoznaje z dokumentem wszystkich rodziców w najbardziej dostępnej dla nich formie (potwierdzenie w formie pisemnej)
Nauczyciele i pracownicy niepedagogiczni	1. Przestrzeganie „Polityki i standardów ochrony małoletnich w SP w Racimierzu”
	2. Reagowanie na przypadki podejrzenia i zaistniałych okoliczności krzywdzenia małoletnich zgodnie z procedurami.

§ 9

Postępowanie w przypadku zagrożenia zdrowia i życia dziecka.

1. W przypadku, gdy zagrożone jest życie i zdrowie dziecka należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby: policję, pogotowie ratunkowe, MGOPS w Stepnicy.
2. Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu, następnie sporządza notatkę służbową i przekazuje ją PEDAGOGOWI.
3. PEDAGOG jest odpowiedzialny za dalszy tok interwencji (sporządza Kartę Interwencji)

§ 10

Zgłaszanie przemocy domowej przez osoby z zewnątrz

1. Osoba, która jest świadkiem stosowanej przemocy domowej wobec małoletniego ma prawo do zgłoszenia podejrzenia stosowania przemocy lub przemocy w szkole.
2. W celu zgłoszenia stosowanej wobec dziecka/máłoletniego przemocy domowej ww. osoba jest obowiązana dokonać zgłoszenia bezpośrednio pedagogowi szkolnemu.
3. W trakcie rozmowy z pedagogiem szkolnym, osoba wskazuje na fakty, na podstawie których domniema o stosowaniu przemocy domowej wobec małoletniego/dziecka.
4. Osoba zgłaszająca przemoc jest zobowiązana wylegitymować się dokumentem zawierającym fotografię oraz wskazać dane do kontaktu.
5. W przypadku zgłoszeń anonimowych, w tym telefonicznych do sekretariatu szkoły, pracownik sekretariatu sporządza notatkę z rozmowy telefonicznej.
6. Pracownik sekretariatu zawiadamia pedagoga szkolnego o anonimowym zgłoszeniu, dołączając notatkę z rozmowy telefonicznej lub wydruk ze skrzynki mailowej szkoły.
7. W przypadku zgłoszenia anonimowego, pedagog wspólnie z pracownikiem, który powziął wiadomość o przemocy, wypełnia Kartę zgłoszenia – załącznik nr 1, po czym informuje dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji.
8. Powołany przez dyrektora Szkolny Zespół Interwencyjny analizuje otrzymaną informację o przemocy wobec dziecka, może zwrócić się do MGOPS w Stepnicy z prośbą o wgląd w sytuację rodzinną dziecka.
9. W przypadku, gdy zgłaszana przemoc zagraża życiu lub zdrowiu małoletniemu, osoba pozyskująca taką wiedzę, jest obowiązana w trybie pilnym zawiadomić policję, pogotowie ratunkowe.

§ 11

Plan wsparcia

1. Wobec dziecka poddawanego krzywdzeniu osoba odpowiedzialna za udzielanie wsparcia dziecku opracowuje **indywidualny plan wsparcia**.
2. Plan powinien zawierać wskazania dotyczące działań szkoły w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym:
 - 1) sposoby odizolowania go od osób podejrzewanych o krzywdzenie i możliwość swobodnego funkcjonowania,
 - 2) ofertę wsparcia możliwego do uzyskania na terenie szkoły,
 - 3) skierowania dziecka do innej placówki, jeżeli istnieje taka potrzeba. Listę miejsc, gdzie skierować opiekuna dziecka potrzebującego wsparcia dla siebie i dziecka stanowi Załącznik [nr]
3. Plan wsparcia powinien być opracowany z pedagogiem, psychologiem, wychowawcą oraz opiekunami dziecka i omówiony z dzieckiem. W przypadku, gdy opiekun jest osobą krzywdzącą dziecko, wówczas plan należy opracować w porozumieniu z niekrzywdzącym opiekunem dziecka.
4. Adekwatny plan wsparcia należy opracować wobec dzieci będących świadkami krzywdzenia.

Rozdział 5

DOKUMENTOWANIE ZDARZEŃ PODEJRZENIA KRZYWDZENIA LUB KRZYWDZENIA MAŁOLETNICH

§ 12

Dokumentacja zdarzeń

1. Dla każdego zdarzenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich zakładana jest imiennateczka z nazwiskiem małoletniego. Teczke zakłada i prowadzi pedagog szkolny.
2. Do czasu zakończenia sprawy teczka pozostaje w gabinecie pedagoga i jest należycie chroniona przed dostępem osób nieuprawnionych.
3. W teczce umieszcza się:
 - 1) Kartę zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub zgłoszenie krzywdzenia – załącznik 1;
 - 2) Kartę interwencji – załącznik 2.
 - 3) Arkusze diagnostyczne – załącznik 4 lub 5.
 - 4) Protokoły i notatki z rozmów z małoletnim i osobą jemu najbliższą lub niekrzywdzącym rodzicem/opiekunem.
 - 5) Protokół z posiedzenia Zespołu interwencyjnego, powołanego przez dyrektora.
 - 6) Kopię „Niebieskiej Karty – A”, w przypadku, gdy zostanie wszczęta procedura „Niebieskie Karty” – załącznik 8.
 - 7) Kopię „Niebieskiej Karty – B”, w przypadku, gdy została wszczęta procedura „Niebieskie Karty” – załącznik 8.
 - 8) Protokoły z rozmów z osobą krzywdzącą – o ile taka będzie przeprowadzana.
 - 9) Korespondencję pomiędzy np. poradnią psychologiczno-pedagogiczną, sądem rodzinnym, MGOPS w Stepnicy, PCPR w Goleniowie i innymi.
 - 10) Plan wspierania ucznia krzywdzonego.
 - 11) Karty lub notatki monitorowania zachowań dziecka krzywdzonego, opinie wychowawcy i nauczycieli uczących.
 - 12) Ocena efektywności wsparcia.
 - 13) Wykaz telefonów, adresów instytucji świadczących wsparcie ofiarom przemocy.

Rozdział 6

ZASADY AKTUALIZACJI POLITYKI I STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH W SP W RACIMIERZU

§ 13

Ocena funkcjonalności ochrony małoletnich w SP w Racimierzu

1. Dyrektor szkoły dokonuje oceny stopnia znajomości i poprawności stosowania „Polityki i standardów ochrony małoletnich w SP w Racimierzu” na bieżąco, w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego.
2. W celu oceny funkcjonalności i przydatności dokumentu w szkole prowadzona jest ewaluacja po upływie dwóch lat od daty wdrożenia.
3. Ewaluację przeprowadza powołany przez dyrektora zespół ewaluacyjny z użyciem technik:
 - analizy dokumentu, wywiadów z rodzicami i nauczycielami,
 - sondażu, z użyciem ankiety anonimowej, dyskusji grupowej w zespołach nauczycielskich.
4. Raport z ewaluacji wraz z wnioskami i rekomendacjami zespołu ewaluacyjnego przedstawiany jest radzie pedagogicznej, pracownikom niepedagogicznym oraz radzie rodziców.
1. Dyrektor szkoły w terminie jednego miesiąca od otrzymania raportu, o którym mowa w ust. 4, podejmuje decyzje co do wprowadzenia zmian do standardów ochrony dzieci.
2. Dyrektor szkoły wprowadza do standardów ochrony dzieci niezbędne zmiany i ogłasza nowe brzmienie standardów.

Rozdział 7 PRZEPISY KOŃCOWE

§ 14 Udostępnianie dokumentu

1. Standardy wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia – zarządzenie Dyrektora SP w Racimierzu.
2. Udostępnienie standardów w wersji pełnej oraz skróconej, przeznaczonej dla dzieci następuje w sposób umożliwiający zapoznanie się z nimi przez pracowników szkoły, dzieci i ich opiekunów poprzez:
 - a) udostępnienie papierowej wersji dokumentu w siedzibie szkoły - w sekretariacie i w gabinecie pedagoga,
 - b) zamieszczenie na stronie internetowej szkoły <https://spracimierz.szkolna.net/>
 - c) przekazanie służbowymi drogami komunikacyjnymi wszystkim podmiotom zaangażowanym w życie szkoły – e-maile służbowe.
3. Standardy w wersji zrozumiałej dla dzieci tzw. wersja uproszczona stanowią załącznik nr 9.
4. Podmioty współpracujące, w przypadku, gdy ich działalność obejmuje kontakt z dziećmi, są zobowiązane do przestrzegania niniejszych standardów.

Rozdział 8

ZAŁĄCZNIKI DO POLITYKI I STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH W SP W RACIMIERZU

§ 15

Spis załączników

1. Niniejszy dokument „Polityka i standardy ochrony małoletnich w SP w Racimierzu” zawiera załączniki, w treści których znajdują się zapisy uszczegółowiające sposób postępowania pracowników szkoły oraz uczniów w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletnich i w sytuacji, gdy takie okoliczności faktycznie zaistnieją.
2. Spis załączników:
 1. Załącznik 1 – Karta zgłoszenia podejrzenia lub krzywdzenia dziecka.
 2. Załącznik 2 – Karta interwencji
 3. Załącznik 3 – Rejestr zdarzeń podejrzenia lub krzywdzenia małoletnich
 4. Załącznik 4 – Arkusz diagnostyczny oceny ryzyka stosowania przemocy domowej wobec małoletniego
 5. Załącznik 5 – Arkusz diagnostyczny do oszacowania zaniedbania
 6. Załącznik 6 – Oświadczenie rodziców o zapoznaniu się z dokumentem „Polityka i standardy ochrony małoletnich w SP w Racimierzu”
 7. Załącznik 7 – Procedura „Niebieska karta cz. A i B”. Zalecenia do rozmowy z ofiarą przemocy.
 8. Załącznik 8 – Niebieska Karta – A, Niebieska Karta - B
 9. Załącznik 9 – „Polityka i standardy ochrony małoletnich w Szkole Podstawowej im. ks. Jana Twardowskiego w Racimierzu – wersja uproszczona dla dzieci”
 10. Załącznik 10 – Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia
 11. Załącznik 11 – Opis działań w przypadku krzywdzenia dziecka przez osobę dorosłą
 12. Załącznik 12 – Opis działań w przypadku krzywdzenia rówieśniczego
 13. Załącznik 13 – Zasady i procedury reagowania w przypadku zagrożenia cyfrowego
 14. Załącznik 14 – Zasady i procedury postępowania pracowników szkoły w przypadku podejrzenia lub zaistniałego dostępu małoletnich do treści szkodliwych i nielegalnych
 15. Załącznik 15 – Zasady i procedury postępowania w przypadku nawiązania przez małoletnich niebezpiecznych kontaktów w Internecie
 16. Załącznik 16 – Ankieta do rodziców.
 17. Załącznik 17 – Ankieta do uczniów.
 18. Zobowiązanie do przestrzegania i oświadczenie o zapoznaniu się z dokumentem „Polityka i standardy ochrony małoletnich w Szkole Podstawowej im. ks. Jana Twardowskiego w Racimierzu” (dla osób z zewnątrz)

Podstawy prawne:

1. *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289 oraz 535)*
2. *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. poz. 1870)*
3. *Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 1606)*
4. *Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.)*
5. *Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 900)*
6. *Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1781)*
7. *Konwencja o prawach dziecka (Dz. U. 1991 r. nr 120 poz. 526)*
8. *Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2012 poz. 1169)*

**KARTA ZGŁOSZENIA
PODEJRZENIA KRZYWDZENIA LUB KRZYWDZENIA DZIECKA**

Data wypełnienia karty

Dotyczy dziecka:		
Osoba zgłaszająca:	Imię i nazwisko:	
	Dane do kontaktu:	
	Stopień pokrewieństwa:	
	Źródło wiedzy lub informacji o przemocy	
Data zgłoszenia:		
Forma zgłoszenia:	Pisemna, bezpośrednio, listownie, drogą listowną [niepotrzebne skreślić]	
Fakty wskazujące na stosowaną przemoc podane przez osobę zgłaszającą:		
Inne informacje o dziecku, rodzinie,		
Wskazanie potencjalnej osoby stosującej przemoc		
Podpis osoby zgłaszającej:		Podpis osoby przyjmującej zgłoszenie:

KARTA INTERWENCJI

1. Imię i nazwisko dziecka

2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)

.....
.....

3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu/krzywdzeniu – data

.....

4. Działanie:

.....
.....

.....

5. Spotkania z opiekunami dziecka:

Data/daty

Opis spotkania/spotkań

.....
.....

6. Forma podjętej interwencji – podkreślić właściwe

a) Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

b) Wniosek o wgląd w sytuację dziecka

c) Inny rodzaj interwencji – jaki

.....

7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data

interwencji

.....
.....

8. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli szkoła je uzyskała,
działania placówki, działania rodziców

.....
.....

.....

Podpis pracownika (pedagoga/psychologa)

REJESTR ZDARZEŃ PODEJRZENIA KRZYWDZENIA LUB KRZYWDZENIA MAŁOLETNI

Ip	Imię i nazwisko małoletniego, klasa	Data i miejsce interwencji, osoba interweniująca	Rodzaj krzywdzenia, osoba krzywdząca lub podejrzana	Zastosowanie procedury i formy pomocy małoletniemu (plan wsparcia)	Powiadomione osoby, instytucje, organy zewnętrzne	Podpis dyrektora
1						
2						
3						
4						
5						
6						

**Arkusz diagnostyczny
oceny ryzyka stosowania przemocy domowej wobec małoletniego**

LISTA A

**INFORMACJA OD DZIECKA LUB OSOBY, KTÓRA BYŁA BEZPOŚREDNIM
ŚWIADKIEM PRZEMOCY**

- A.1. Ktoś w domu bije dziecko, popycha, szarpie, potrząsa, przytrzymuje, rzuca w nie przedmiotem, itp. ----- ☐
- A.2. Ktoś w domu używa wobec dziecka wulgarnych słów, obraża, poniża, straszy, szantażuje, izoluje w sposób ciągły i nieuzasadniony od kontaktu z innymi osobami, np. z rodziny lub z rówieśnikami, itp. ----- ☐
- A.3. Opiekunowie nie zaspokajają podstawowych potrzeb dziecka, takich jak: przynależności, bezpieczeństwa, pożywienia, snu, leczenia, rozwoju poznawczego, emocjonalnego, społecznego, pomimo wcześniejszej pracy z opiekunami w tym zakresie. ----- ☐
- A.4. Ktoś w domu narusza sferę seksualną dziecka, tj.: dotyka intymnych części ciała, namawia na dotykanie intymnych części ciała osoby dorosłej, zmusza do kontaktu seksualnego, podejmuje kontakty seksualne z inną osobą w obecności dziecka, prezentuje pornografię lub zmusza do tworzenia treści pornograficznych z udziałem dziecka, itp. ----- ☐
- A.5. Dziecko ma ślady przemocy fizycznej lub zaniedbania (opis A.10. i A.11.). ----- ☐
- A.6. Dziecko mówi, że boi się wrócić do domu ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie (wobec siebie lub innych członków rodziny). ----- ☐
- A.7. Dziecko mówi, że chce odebrać sobie życie ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie. ----- ☐
- A.8. Dziecko jest świadkiem przemocy w rodzinie (wobec rodzica, rodzeństwa lub innej osoby mieszkającej w jego domu). ----- ☐

**OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI DOTYCZĄCA
RODZICA:**

- A.9. Rodzic zachował się agresywnie (słownie lub fizycznie) wobec dziecka na terenie placówki oświatowej lub w miejscu publicznym, np. popchnął, szarpnął, uderzył, poniżył, itp. ----- ☐

**OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI OŚWIATOWEJ
DOTYCZĄCA DZIECKA:**

A.10. Dziecko ma widoczne ślady przemocy fizycznej, np.: uszkodzenia ciała, siniaki, zadrapania, obrzęki, oparzenia, obrażenia ciała świeże i/lub w różnych stadiach gojenia się, rany na ciele, itp. ----- ☐

A.11. Dziecko ma widoczne ślady zaniedbania, np.: brak dbałości o higienę ciała, nieadekwatność ubioru do pory roku, wieku, itp. Występują zaburzenia, opóźnienia rozwojowe, problemy emocjonalne, niepełnosprawność, a dziecko nie otrzymuje potrzebnej pomocy, np.: opieki lekarskiej, zabiegów medycznych, terapii, wsparcia, itp.

Załącznik nr 3 – Arkusz diagnostyczny oceny ryzyka przemocy domowej wobec małoletniego

Sytuacja ta występuje pomimo i/lub wsparcia emocjonalnego ze strony rodziców lub innych osób z rodziny. -----

LISTA B

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI OŚWIATOWEJ DOTYCZĄCA DZIECKA:

B.1. Dziecko odtwarza doświadczaną przemoc – w relacjach rówieśniczych (lub zabawie), identyfikuje się z rolą ofiary i/lub sprawcy. ----- ☐

B.2. Dziecko reaguje nieadekwatnie do sytuacji powstałej w placówce, np.: lękiem, izolacją, autoagresją, agresją itp. ----- ☐

B.3. Dziecko zachowuje się autodestrukcyjnie, np.: bije, szczypie się, nacina sobie skórę, itp. lub występują zachowania ryzykowne dziecka, np.: ucieczki z domu, używanie substancji zmieniających świadomość, ryzykowne kontakty, itp. ----- ☐

B.4. Dziecko boi się powrotu do domu i/lub reaguje lękiem lub innymi trudnymi emocjami na kontakt z rodzicem/rodzicami i/lub na sytuację powrotu do domu. ----- ☐

B.5. Dziecko często opuszcza zajęcia (dotyczy dzieci objętych obowiązkiem szkolnym) lub bez uzasadnionego powodu jest nieobecne bezpośrednio po rozmowach z rodzicami lub działaniach interwencyjnych placówki. ----- ☐

INFORMACJE DOTYCZĄCE RODZICÓW:

B.6. Postawa i zachowanie rodziców zagraża dobru, rozwojowi i bezpieczeństwu dziecka. ----- ☐

B.7. Rodzice nie współpracują z placówką przy udzielaniu wsparcia dziecku. ----- ☐

B.8. Dziecko rozdzielone z rodzicami na skutek emigracji lub innej sytuacji losowej, pozostające bez opieki osoby dorosłej. ----- ☐

B.9. Na terenie placówki rodzic jest pod wpływem środków zmieniających świadomość, np. alkoholu, narkotyków itp. ----- ☐

B.10. Którekolwiek dziecko z rodziny z powodu przemocy lub zaniedbania wymagało umieszczenia w pieczy zastępczej. ----- ☐

LISTA C

**OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI OŚWIATOWEJ LUB
INFORMACJA OD OSÓB BĘDĄCYCH W KONTAKCIE Z DZIECKIEM I
RODZICAMI:**

- C.1. Karalność rodzica za przemoc lub przemoc w rodzinie.----- ☐
- C.2. Wcześniejsze podejrzenie dotyczące przemocy wobec dziecka lub przemocy w rodzinie
albo obecne podejrzenie przemocy w rodzinie dziecka. ----- ☐
- C.3. Rodzic nadużywający środków zmieniających świadomość – np.: alkoholu, narkotyków,
leków, itp.----- ☐
- C.4. Poważne problemy zdrowotne, emocjonalne, choroba psychiczna wśród osób
zamieszkujących z dzieckiem.----- ☐
- C.5. Rozwód, separacja rodziców, konflikt w rodzinie lub inna sytuacja kryzysowa. ----- ☐
- C.6. Dziecko o szczególnych wymaganiach wychowawczych, edukacyjnych i występuje 1
lub więcej spośród: problemy emocjonalne, problemy społeczne, zaburzenie rozwojowe,
niepełnosprawność. ----- ☐
- C.7. Niskie kompetencje wychowawcze rodziców, niewydolność wychowawcza lub brak
zainteresowania rodziców rozwojem dziecka. ----- ☐
- C.8. Matka i/lub ojciec byli poniżej 18 r.ż. w chwili narodzin dziecka. ----- ☐
- C.9. Ubóstwo i wynikające z tego stanu problemy rodziców. ----- ☐

Arkusz diagnostyczny do oszacowania zaniedbania

Data wypełnienia

Osoba/osoby wypełniające

.....

L.p.	Symptomy wskazujące na zaniedbanie (forma przemocy)	tak	nie
1.	Nieadekwatne ubranie do pory roku lub pogody		
2.	Niedowaga, niedożywienie, zmęczenie, podkrążone oczy		
3.	Brudna odzież		
4.	Brudne ciało		
5.	Nieprzyjemny zapach (insekty)		
6.	Brak podręczników i przyborów szkolnych		
7.	Kradzieże jedzenia lub innych przedmiotów		
8.	Przebywanie poza domem w późnych godzinach		
9.	Bardzo częste przebywanie poza domem niezależnie od pory roku		
10.	Ma dorosłych „kolegów”		
11.	Nie ma kolegów wśród rówieśników		
12.	Z trudem nawiązuje relacje		
13.	Izoluje się od rówieśników		
14.	Bije się po głowie/twarzy lub wrywa sobie włosy		
15.	Często ma ślady zadrapań/siniaków		
16.	Często odnosi obrażenia (skręcenia, złamania, skaleczenia)		
17.	Bije innych		
18.	Zawiera przyjaźnie, potem reaguje wrogością		
19.	Gwałtownie uchyla się przed dotykiem		
20.	Moczy się		
21.	Boi się przebywać w zamkniętych pomieszczeniach		
22.	Boi się ciemności		
23.	Unika zajęć wychowania fizycznego		

Załącznik 5 do „Polityki i standardów ochrony małoletnich
w Szkole Podstawowej im. ks. Jana Twardowskiego w Racimierzu”

24.	Unika sytuacji leżakowania w przedszkolu		
25.	Nie bierze udziału w wycieczkach		
26.	Podejmuje zachowania autodestrukcyjne wobec siebie, zwierząt		
27.	Miewa nagłe zmiany nastroju – od euforii do agresji		
28.	Prezentuje natrętne, narzucające się zachowania		
29.	Nie odwzajemnia emocji		
30.	Odrzuca próby nawiązania bliskości		
31.	Ma wybuchy wściekłości		
32.	Nadmiernie skraca dystans fizyczny		
33.	Demonstruje zachowania seksualne		
34.	Nie docenia własnych osiągnięć		
35.	Ma koszmary nocne		
36.	Ma problemy szkolne		
37.	Inne		
Uwaga! Informacje zachowania należy analizować biorąc pod uwagę całość informacji o rodzinie. Pojedynczych zachowań z listy nie można traktować jako jednoznacznie wskazujących na zaniedbanie			

Podpisy osoby/osób wypełniających:

.....

.....

**Oświadczenie rodzica
o zapoznaniu się z dokumentem
„Polityka i standardy ochrony małoletnich w Szkole Podstawowej w Racimierzu”**

Klasa

Ja, niżej podpisana(y) oświadczam, że zapoznałam(em) się z dokumentacją wchodzącą w skład „Polityki i standardów ochrony małoletnich w Szkole Podstawowej w Racimierzu” i przysięgam ją do realizacji.

Lp.	Nazwisko i imię	Data	Podpis
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			

Procedura „Niebieska Karta”

Celem niniejszej procedury jest wskazanie zasad postępowania nauczycieli i dyrektora placówki w przypadku stwierdzenia krzywdzenia dziecka lub uzasadnionego podejrzenia krzywdzenia.

Zakres procedury i ogólne zasady jej stosowania

1. Procedura postępowania „Niebieskiej Karty” obowiązuje wszystkich pracowników zatrudnionych w Szkole Podstawowej im. ks. Jana Twardowskiego w Racimierzu
2. Nadzór nad stosowaniem procedury sprawuje dyrektor szkoły.
3. Bezpośredni nadzór nad realizacją działań w sprawach krzywdzenia dzieci/młoletnich prowadzi dyrektor szkoły i pedagog szkolny.
4. Druki i formularze „Niebieskiej Karty – A” i „Niebieskiej Karty – B” znajdują się w sekretariacie szkoły, i u pedagoga szkolnego.
5. Dokumentację związaną ze wszczętymi procedurami „Niebieskiej Karty” prowadzi i przechowuje pedagog szkolny.

Wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”

1. Wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty” następuje z chwilą wypełnienia formularza Karty – „A”
2. Do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” nie jest wymagana zgoda osoby doznającej przemocy.
3. Pedagog szkolny lub inna osoba wszczynając procedurę „Niebieskiej Karty” ma prawo wykorzystać informacje zawarte we wstępnej diagnozie oceny sytuacji małoletniego/dziecka – załącznik 3, a także przeprowadzić rozmowę z dzieckiem/młoletnim.
4. Rozmowę z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przeprowadza się w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności tej osoby oraz zapewniających jej bezpieczeństwo.
5. Czynności w ramach procedury „Niebieskiej Karty” przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. W sytuacji, gdy to rodzice, opiekun prawny lub faktyczny są podejrzani o stosowanie przemocy wobec dziecka, te czynności przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej (w rozumieniu art. 115 § 11 kk) czyli np. dziadków, pradiadków oraz rodzeństwa (w miarę możliwości również w obecności psychologa).
6. Żaden z formularzy „Niebieskiej Karty” nie wymaga podpisu osoby podejrzanej o doznawanie czy stosowanie przemocy domowej.
7. Po wypełnieniu karty – „A”, osoba dotknięta przemocą domową w rodzinie - rodzic, opiekun prawny lub faktyczny, osoba, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie otrzymuje wypełniony formularz Karty – B.
8. Formularza „B” nie przekazuje się osobie podejrzanej o stosowanie przemocy domowej.

9. Wypełniony formularz – „Niebieska Karta – A” niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni od wszczęcia procedury, przekazuje się do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Stepnica.
10. Osobą upoważnioną do przekazania formularza jest dyrektor SP w Racimierzu i pedagog szkolny. Pedagog zawiadamia dyrektora szkoły/placówki o podjętej decyzji i fakcie przekazania formularza do zespołu interdyscyplinarnego MGOPS w Stepnicy.
11. Wypełnienie formularza „A” nie zwalnia z obowiązku podjęcia działań interwencyjnych zapewniających bezpieczeństwo osobie doznającej przemocy.

Zalecenia do prowadzenia rozmowy z ofiarą przemocy domowej.

Celem rozmowy z dzieckiem jest zebranie informacji potwierdzających (bądź niepotwierdzających) jego krzywdzenie w rodzinie, określających charakter i okoliczności zdarzeń, rolę i zachowanie innych członków rodziny oraz zidentyfikowanie sprawcy. Nie wolno jednak zapomnieć, że celem spotkania jest również – a może przede wszystkim – udzielenie dziecku wsparcia. Sposób prowadzenia rozmowy z dzieckiem powinien oczywiście uwzględniać jego wiek i możliwości rozwojowe, ale również to czy dziecko samo ujawniło doświadczenie krzywdy domowej, czy też podejrzenie zrodziło się w oparciu o inne przesłanki np. informacje osób trzecich czy zaobserwowane u dziecka symptomy fizyczne i/lub behawioralne.

W pierwszym przypadku nauczyciel, pedagog, do którego zwróciło się dziecko musi pamiętać, że został uznany za tą osobę, u której można szukać wsparcia, której można zaufać. W drugim, nieodzowne jest zadbanie o zdobycie tego zaufania. Można porozmawiać na wstępie z dzieckiem na tematy neutralne, ale dla niego istotne. Zapytać np. o zainteresowania, sukcesy, opinie na temat ważnych dla niego spraw.

Trzeba okazać werbalnie i niewerbalnie, że jest się zainteresowanym dzieckiem, jako osobą, że jest kimś ważnym dla rozmówcy.

Rozmowa musi być w miejscu bezpiecznym i cichym. Czas rozmowy jest czasem przeznaczonym tylko dla dziecka. Nie ma tu miejsca na odbieranie telefonów, wychodzenie na chwilę w „pilnych sprawach”, okazywanie zniecierpliwienia. Warto jeszcze raz podkreślić, dziecko musi widzieć i czuć, że teraz jest najważniejsze. Trzeba liczyć się z tym, że może być ono nieprzygotowane do zwierzeń, nieprzyjemnie zaskoczone sytuacją, może starać się ukryć fakt krzywdzenia przez rodziców szczególnie, gdy sprawa będzie się wiązać z przemocą seksualną.

W rozmowie mogą mu towarzyszyć:

- uczucie wstydu,
- lęk o przyszłość swoją i swojej rodziny,
- lęk przed obwinianiem go przez rodziców za kłopoty wynikające z ujawnienia sprawy,
- lęk przed zemstą sprawcy przemocy,
- brak znajomości odpowiedniego słownictwa (szczególnie, gdy rozmowa będzie dotyczyć przemocy o podłożu seksualnym).

Mogą również ujawniać się mechanizmy obronne pozwalające dziecku radzić sobie z traumą. Mechanizmy chroniące go przed bólem, cierpieniem i samotnością i pozwalające zachować mimo wszystko wiarę i przywiązanie do rodziców, ale utrudniające szczerą rozmowę. Są to:

- tłumienie - świadome unikanie bolesnych wspomnień lub uczuć,
- wyparcie - usuwanie i niedopuszczanie do świadomości wspomnień, które przywołują bolesne skojarzenia,
- zaprzeczenie - wmawianie sobie, że zdarzenie, którego doświadczyło lub którego było świadkiem wcale nie miało miejsca („to się naprawdę nie zdarzyło”),
- minimalizacja - minimalizowanie znaczenia doznawanej krzywdy na zasadzie: „gorsze rzeczy się zdarzają”,
- racjonalizacja - znajdowanie takiego wytłumaczenia dla zachowania osoby, która stosuje przemoc, aby zwolnić ją z odpowiedzialności za krzywdzenie.

Nauczyciel, pedagog będzie musiał poradzić sobie z własnymi negatywnymi emocjami: lękiem, złością, poczuciem bezradności. Z obawą przed dodatkowym skrzywdzeniem dziecka podczas rozmowy i przed mieszaniem się w „nie swoje sprawy”.

Pierwszy krok w rozmowie, to nawiązanie dobrego kontaktu z dzieckiem. Jeżeli to się uda można delikatnie przejść do zadawania mu pytań.

Trzeba dziecko/małoletniego w tym momencie rozmowy zapewnić, że ma prawo czegoś nie wiedzieć, nie rozumieć pytania lub nie chce na nie odpowiedzieć. Taka informacja wzmocni jego poczucie bezpieczeństwa i zmniejszy prawdopodobieństwo, że starając się spełnić oczekiwania rozmówcy będzie mówiło nieprawdę.

Oczywiście zasadą jest używanie w rozmowie z dzieckiem prostego, zrozumiałego języka (zdania pojedyncze, bez podwójnych przeczeń, trudnych wyrazów itd.). Stawiane pytania powinny mieć otwarty charakter, umożliwiający dziecku opowiedzenie własnymi słowami o tym co mu się przytrafiło. Pytania takie mogą zaczynać się od wyrażen:

- czy możesz powiedzieć coś więcej na ten temat?
- czy chciałbyś jeszcze coś dodać?
- czy mógłbyś mi o tym opowiedzieć?
- wyjaśnij mi to dokładnie, chciałbym lepiej zrozumieć.

Nie można zadawać pytań sugerujących. Powinno się także unikać pytań zaczynających się od słów: dlaczego? po co? mogących wywołać w dziecku poczucie winy. Podczas swojej wypowiedzi dziecko cały czas powinno mieć świadomość, że jest uważnie słuchane. Nauczyciel, pedagog powinien używać świadczących o tym sygnałów. Mogą mieć one charakter niewerbalny (gesty, mimika) jak również werbalny. Sygnały werbalne to między innymi: zwroty parajęzykowe (np. uhm, aha, no tak), parafrazowanie i odzwierciedlanie. Parafrazowanie można wykorzystać, gdy w rozmowie nastąpi naturalna przerwa, gdy dziecko nagle zamilknie lub zawiesi głos na końcu zdania i da do zrozumienia, że czeka na jakąś reakcję. Istotą parafrazowania jest powtórzenie własnymi słowami tego, co powiedziało dziecko. Można je zacząć od słów: o ile dobrze Cię zrozumiałem... chcesz przez to powiedzieć, że... próbuję zrozumieć, to znaczy, że... czy mam rację myśląc, że... Odzwierciedlanie to nazywanie odczuć rozmówcy podkreślające zrozumienie przekazów tak werbalnych jak i pozawerbalnych. Może zacząć się zwrotami: widzę, że jest Ci smutno... wygląda na to, że bardzo Cię niepokoi....

Dodatkowe wskazówki, którymi warto się kierować rozmawiając z dzieckiem co do którego istnieje podejrzenie, że jest krzywdzone w rodzinie:

- Trzeba zachować spokój.
- Nie można okazywać złości, zszokowania czy zakłopotania tym co dziecko mówi.
- Trzeba też powstrzymać się od wypowiadania negatywnych sądów o „agresorze”.
- Nauczyciel, pedagog nie jest śledczym. W rozmowie, którą prowadzi nie chodzi o zbieranie dowodów, ustalanie szczegółów i niepodważalnych faktów. Jeżeli sprawa okaże się poważna ustali je sędzia i psycholog specjalista.
- Trzeba starać się oszczędzić dziecku traumy związanej z koniecznością kilkukrotnego powtarzania bolesnych szczegółów.
- Należy pozwolić dziecku ujawnić to, na co jest gotowe.
- Nie wolno pospieszać dziecka, trzeba dostosować się do jego tempa relacjonowania wydarzeń.
- Należy je upewnić, że dobrze robi ujawniając krzywdy, których doznało, pochwalić je za to, zapewnić, że to co się stało nie jest jego winą, że nie ponosi również odpowiedzialności za to, że nie powiedziało o tym, co mu się przydarzyło od razu.
- Należy przejawiać zaufanie i wiarę w to, co mówi i przyjmować to bez osądzania.
- Nie należy dramatyzować, tworzyć atmosfery sensacji, wyjątkowości wydarzeń, ale jednocześnie nie należy udawać przed dzieckiem, że wszystko jest w porządku.
- Dziecko powinno odczuć, że to o czym opowiada nie powinno mieć miejsca.
- Nie wolno zaprzeczać lub bagatelizować jego uczuć.
- Trzeba w tych uczuciach mu towarzyszyć. Wyrazić wprost, że się je widzi i rozumie. Nie mają w tym momencie większego sensu stwierdzenia typu wszystko będzie dobrze, nie płacz, nie przejmuj się. Można jednak starać się mu wytłumaczyć, że są dzieci mające podobne problemy, z którymi czują się tak samo, że różne trudności, które przeżywa, np. ból fizyczny, koszmary nocne, złe samopoczucie itp., miną.
- Nie można obiecywać dziecku zachowania rozmowy w tajemnicy. Spełnienie obietnicy uniemożliwiłoby podjęcie jakiegokolwiek interwencji
- Nie można składać innych pochopnych obietnic. Nie ma pewności, jak dalej potoczą się losy dziecka. Nie wiadomo czy sprawca od razu zostanie odizolowany od niego, jak zareaguje jego rodzina, czy nikt inny już go nie skrzywdzi.
- Na koniec spotkania trzeba wyraźnie powiedzieć dziecku, że mu się wierzy i poinformować je, co dalej będzie się działo, z kim będą przeprowadzone rozmowy, aby spróbować mu pomóc.
- Rozmowę trzeba spróbować zakończyć jakąś pozytywną uwagą.

„NIEBIESKA KARTA – A”

W związku z powzięciem uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia przez świadka przemocy domowej ustala się, co następuje:

I. DANE OSOBY/OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Dane	Osoba 1 doznająca przemocy domowej	Osoba 2 doznająca przemocy domowej	Osoba 3 doznająca przemocy domowej
Małoletni (Tak/Nie) ¹⁾			
Imię i nazwisko			
Imiona rodziców			
Wiek			
PESEL ²⁾			
Nazwa i adres miejsca pracy/ nazwa i adres placówki oświatowej do której uczęszcza małoletni			
Adres miejsca zamieszkania:			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu / nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
Adres miejsca pobytu (jeśli jest inny niż adres zamieszkania):			
Kod pocztowy			
Miejscowość			

Załącznik 8 do „Polityki i standardów ochrony małoletnich
w Szkole Podstawowej im. ks. Jana Twardowskiego w Racimierzu”

Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu / nr lokalu			
<i>Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą stosującą przemoc domową (żona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść) ¹⁾</i>			

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę I

II. LICZBA MAŁOLETNICH W ŚRODOWISKU DOMOWYM, W KTÓRYM
PODEJRZEWA SIĘ STOSOWANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

III. DANE OSOBY/OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

Dane	Osoba 1 stosująca przemoc domową	Osoba 2 stosująca przemoc domową
Imię i nazwisko		
Imiona rodziców		
Wiek		
PESEL ²⁾		
<i>Adres miejsca zamieszkania:</i>		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Telefon lub adres e-mail		
<i>Adres miejsca pobytu (jeżeli jest inny niż adres miejsca zamieszkania):</i>		
Kod pocztowy		

Załącznik 8 do „Polityki i standardów ochrony małoletnich
w Szkole Podstawowej im. ks. Jana Twardowskiego w Racimierzu”

Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Sytuacja zawodowa, w tym nazwa i adres miejsca pracy		
Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą doznającą przemocy domowej: (np. żona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść) ¹⁾		

**IV. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ ZACHOWYWAŁA SIĘ W
NASTĘPUJĄCY SPOSÓB** (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Osoby/formy przemocy domowej	Osoba 1 stosująca przemoc			Osoba 2 stosująca przemoc		
	wobec	wobec	wobec	wobec	wobec	wobec
	Osoby 1 doznającej przemocy	Osoby 2 doznającej przemocy	Osoby 3 doznającej przemocy	Osoby 1 doznającej przemocy	Osoby 2 doznającej przemocy	Osoby 3 doznającej przemocy
Przemoc fizyczna ³⁾ <i>bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc psychiczna ³⁾ <i>izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc seksualna ³⁾ <i>zmuszanie do obcowania</i>						

Załącznik 8 do „Polityki i standardów ochrony małoletnich
w Szkole Podstawowej im. ks. Jana Twardowskiego w Racimierzu”

<i>płciowego, innych czynności seksualnych i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc ekonomiczna ³⁾ <i>niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek,</i>						
<i>niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych oraz ich sprzedawanie i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej ³⁾ <i>wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają, i inne (wymień jakie)</i>						
Inne ³⁾ <i>zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu</i>						

Załącznik 8 do „Polityki i standardów ochrony małoletnich
w Szkole Podstawowej im. ks. Jana Twardowskiego w Racimierzu”

choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne (wymień jakie)						
--	--	--	--	--	--	--

**V. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ ODNIOŚŁA USZKODZENIA
CIAŁA? (TAK/NIE)¹⁾**

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę V

**VI. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM BYŁA W PRZESZŁOŚCI REALIZOWANA
PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”? (kiedy?..... gdzie?.....)**

☐ tak ☐ nie ☐ nie ustalono

**VII. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM AKTUALNIE JEST REALIZOWANA
PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”?**

☐ tak ☐ nie ☐ nie ustalono

VIII. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ POSIADA BROŃ PALNĄ?

☐ tak ☐ nie ☐ nie ustalono

**IX. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ CZUJE SIĘ BEZPIECZNIE?
(TAK/NIE)¹⁾**

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę IX

X. ŚWIADKOWIE STOSOWANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

☐ ustalono - wypełnij tabelę ☐ nie ustalono

Załącznik nr 5 – Niebieska Karta A

Dane	Świadek 1	Świadek 2	Świadek 3
Imię i nazwisko			
Wiek			
<i>Adres miejsca zamieszkania:</i>			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
<i>Stosunek świadka do osób, wobec których są podejmowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” (np. członek rodziny, osoba obca)¹⁾</i>			

XI. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY STOSUJĄCEJ PRZEMOC DOMOWĄ (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie		Osoba 1 stosująca przemoc	Osoba 2 stosująca przemoc
Badanie na zawartość alkoholu (wynik)			
Doprowadzenie do wytrzeźwienia			
Doprowadzenie do policyjnego pomieszczenia dla osób zatrzymanych	na podstawie art. 15a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o		

Załącznik 8 do „Polityki i standardów ochrony małoletnich
w Szkole Podstawowej im. ks. Jana Twardowskiego w Racimierzu”

	Policji (Dz. U. z 2023 r. poz. 171, z późn. zm.)		
	na podstawie art. 244 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, z późn. zm.)		
Zatrzymanie w izbie zatrzymań jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej			
Powiadomienie organów ścigania			
Wydanie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia			
Wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia			
Zakaz zbliżania się osoby stosującej przemoc domową do osoby dotkniętej taką przemocą na określoną w metrach odległość			
Zakaz kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą domową			
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc na terenie szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej i artystycznej, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową			
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc w miejscach pracy osoby doznającej przemocy domowej			
Zawiadomienie komórki organizacyjnej Policji, właściwej w sprawach wydawania pozwolenia na			

Załącznik 8 do „Polityki i standardów ochrony małoletnich
w Szkole Podstawowej im. ks. Jana Twardowskiego w Racimierzu”

broń, o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty”		
Odebranie broni palnej, amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni		
Poinformowanie o prawnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej		
Inne (wymień jakie?)		

XII. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY DOZNAJĄCEJ PRZEMOCY DOMOWEJ (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie	Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy
Udzielono pomocy ambulatoryjnej			
Przyjęto na leczenie szpitalne			
Wydano zaświadczenie o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała			
Zapewniono schronienie w placówce całodobowej			
Zabezpieczono małoletniego w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia			
Powiadomiono sąd rodzinny o sytuacji małoletniego			
Przekazanie formularza „Niebieska Karta – B”			
Inne (wymień jakie?)			

XIII. DODATKOWE INFORMACJE

**XIV. WSZCZĘCIE PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY” NASTĄPIŁO PRZEZ (zaznacz
w odpowiednim miejscu znak X):**

Pracownika socjalnego jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	
Funkcjonariusza Policji	
Żołnierza Żandarmerii Wojskowej	
Pracownika socjalnego specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	
Asystenta rodziny	
Nauczyciela	
Osobę wykonującą zawód medyczny, w tym lekarza, pielęgniarkę, położną lub ratownika medycznego	
Przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	
Pedagoga, psychologa lub terapeutę, będących przedstawicielami podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej	

.....
imię i nazwisko i czytelny podpis osoby wypełniającej formularz „Niebieska Karta – A”

.....
(data wpływu formularza, podpis członka Zespołu Interdyscyplinarnego)

¹⁾ wpisać właściwe

²⁾ numer PESEL wpisuje się, o ile danej osobie numer taki został nadany. W przypadku braku numeru PESEL jest konieczne podanie innych danych identyfikujących osobę

³⁾ podkreślić rodzaje zachowań

„NIEBIESKA KARTA – B”

INFORMACJA DLA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Co to jest procedura „Niebieskie Karty”?

Są to różne działania podejmowane w sytuacji podejrzenia lub stwierdzenia stosowania przemocy domowej na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Celem procedury „Niebieskie Karty” jest zatrzymanie przemocy domowej i udzielenie pomocy i wsparcia Tobie i Twoim najbliższym. Na skutek wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” informacja dotycząca Twojej sytuacji zostanie przekazana do grupy diagnostyczno-pomocowej. Więcej informacji na temat dalszych działań uzyskasz podczas spotkania z członkami tej grupy, na które zostaniesz zaproszona/(y). W trakcie procedury członkowie grupy będą kontaktować się także z osobą, która przemoc stosuje.

Co to jest przemoc domowa?

Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienia lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Kto może być osobą doznającą przemocy domowej?

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni (np. rodzice, dziadkowie, pradiadkowie), zstępni (np. dzieci, wnuki, prawnuki), rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni.

Najczęstsze formy przemocy domowej:

Przemoc fizyczna: bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne.

Przemoc psychiczna: izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne.

Przemoc seksualna: zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne.

Przemoc ekonomiczna: nielożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie i inne.

Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej: wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają i inne.

Inny rodzaj zachowań: zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne.

WAŻNE

Prawo zabrania stosowania przemocy i krzywdzenia swoich bliskich. Jeżeli Ty lub ktoś z Twoich bliskich jest osobą doświadczającą przemocy domowej, nie wstydź się prosić o pomoc. Wezwij Policję, dzwoniąc na numer alarmowy 112. Prawo stoi po Twojej stronie!

Masz prawo do złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy domowej do Prokuratury, Policji lub Żandarmerii Wojskowej.

Możesz także zwrócić się po pomoc do podmiotów i organizacji realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Pomogą Ci:

- **Ośrodki pomocy społecznej** – w sprawach socjalnych, bytowych i prawnych.
- **Powiatowe centra pomocy rodzinie** – w zakresie prawnym, socjalnym, terapeutycznym lub udzielą informacji na temat instytucji lokalnie działających w tym zakresie w Twojej miejscowości.
- **Ośrodki interwencji kryzysowej i Ośrodki wsparcia** – zapewniając schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doświadczasz przemocy domowej, udzielą Ci pomocy i wsparcia w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej, a także opracują plan pomocy.

■ **Specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej** – zapewniając bezpłatne całodobowe schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doznajesz przemocy domowej, oraz udzielą Ci kompleksowej, specjalistycznej pomocy w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym oraz potrzeb bytowych.

■ **Okręgowe ośrodki i lokalne punkty działające w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem** – zapewniając profesjonalną, kompleksową i bezpłatną pomoc prawną, psychologiczną, psychoterapeutyczną i materialną.

■ **Sądy opiekuńcze** – w sprawach opiekuńczych i alimentacyjnych.

■ **Placówki ochrony zdrowia** – np. uzyskać zaświadczenie lekarskie o doznanych obrażeniach.

■ **Komisje rozwiązywania problemów alkoholowych** – podejmując działania wobec osoby nadużywającej alkoholu.

■ **Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej** – w zakresie uzyskania pomocy prawnej.

Wykaz placówek funkcjonujących na Twoim terenie, udzielających pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej

Uwaga: (dane wprowadza Zespół interwencyjny lub osoba, która wszczyna procedurę):

Lp.	Nazwa instytucji/organizacji	Adres instytucji/organizacji	Telefon	Adres e-mail

Możesz zadzwonić do:

■ **Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”**
tel. 800 12 00 02 (linia całodobowa i bezpłatna), w poniedziałki w godz. 18⁰⁰–22⁰⁰ można rozmawiać

z konsultantem w języku angielskim, a we wtorki w godz. 18⁰⁰–22⁰⁰ w języku rosyjskim.

Dyżur prawny tel. (22) 666 28 50 (linia płatna, czynna w poniedziałek i wtorek w godzinach 17⁰⁰–21⁰⁰) oraz tel. 800 12 00 02 (linia bezpłatna, czynna w środę w godzinach 18⁰⁰–22⁰⁰).

Poradnia e-mailowa: niebieska linia@niebieska linia.info. Członkowie rodzin z problemem przemocy i problemem alkoholowym mogą skonsultować się także przez **SKYPE: pogotowie. niebieska.linia** ze specjalistą z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – konsultanci posługują się językiem migowym.

■ **Ogólnokrajowej Linii Pomocy Pokrzywdzonym** tel. +48 222 309 900 przez całą dobę można anonimowo uzyskać informacje o możliwości uzyskania pomocy, szybką

Załącznik 8 do „Polityki i standardów ochrony małoletnich
w Szkole Podstawowej im. ks. Jana Twardowskiego w Racimierzu”

poradę psychologiczną i prawną, a także umówić się na spotkanie ze specjalistami w dowolnym miejscu na terenie Polski. Możliwe są konsultacje w językach obcych oraz w języku migowym.

POLITYKA I STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH

**w Szkole Podstawowej im. ks. Jana Twardowskiego
w Racimierzu**

wersja skrócona dla dzieci

Wstęp

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników szkoły jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Celem „Polityki i standardów ochrony małoletnich w SP w Racimierzu” jest zapewnienie Tobie sprzyjających warunków do nauki oraz rozwoju zgodnie z Twoimi indywidualnymi możliwościami i potrzebami w atmosferze życzliwości, szacunku, akceptacji i bezpieczeństwa.

Rozdział I

Objaśnienie terminów

§ 1.

1. **Dzieckiem** jest każda osoba do ukończenia 18. roku życia.
2. Przez krzywdzenie dziecka rozumiemy zamierzone lub niezamierzone działanie osoby dorosłej lub innego dziecka, które ujemnie wpływa na Twój rozwój fizyczny lub psychiczny.

Rozdział II

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

§ 2.

1. Wszyscy pracownicy szkoły w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę kiedy Tobie lub innemu dziecku dzieje się krzywda.

§ 3.

Wyróżnia się 4 podstawowe formy krzywdzenia:

- 1) **Przemoc fizyczna**, to między innymi:

- popychanie, szarpanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami.

- 2) **Przemoc psychiczna**, to między innymi:

- poniżanie, upokarzanie, ośmieszanie, wyzywanie, wyśmiewanie, odtrącanie dziecka, wciąganie dziecka w konflikty dorosłych, wytykanie z powodu odmienności.

- 3) **Wykorzystanie seksualne**, to naruszenie sfery intymnej dziecka, zmuszanie do oglądanie nagich osób, robienie zdjęć lub filmów z udziałem dziecka bez odzieży.

- 4) **Zaniedbywanie**, to:

- niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych dziecka lub nie respektowanie jego podstawowych praw (niedożywienie, ubiór nieadekwatny do pory

roku, zaniedbanie higieniczne, pozostawanie na dworze bez opieki w godzinach wieczornych i nocnych, nie dbanie o higienę snu i odpoczynku, nie posyłanie dziecka do szkoły, nie zapewnienie dziecku opieki lekarskiej).

§ 4.

1. Przemocy możesz doświadczyć ze strony innych uczniów, rodziców lub opiekunów, osób trzecich (osób, z którymi miałaś/miałeś kontakt, czy pracowników szkoły).
2. Zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko i dziecko – dziecko ustalone w szkole znajdują się w **Załączniku nr 1 do niniejszych Standardów**.

Rozdział III

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

§ 5.

1. W przypadku doświadczenia jakiegokolwiek z wyżej wymienionych form krzywdzenia ze strony osób dorosłych lub innych dzieci zawiadom pedagoga i wychowawcę. Możesz zwrócić się również do psychologa, nauczyciela, dyrektora szkoły lub innego pracownika szkoły.
2. Wówczas stosownie do zgłoszonej sytuacji zostanie uruchomiona odpowiednia procedura, czyli sposób działania.

Rozdział IV

Zasady ochrony wizerunku dziecka

§ 6

1. Szkoła uznając Twoje prawo do prywatności i ochrony dóbr osobistych zapewnia najwyższe standardy ochrony Twoich danych osobowych oraz Twojego wizerunku zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Zgodę na publikację Twojego wizerunku wyrażają w formie pisemnej rodzice lub opiekunowie prawni.

Rozdział V

Zasady dostępu dzieci do Internetu

§ 7.

1. Szkoła, zapewnia Ci dostęp do Internetu, jednocześnie podejmuje działania zabezpieczające dostęp do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla Twojego prawidłowego rozwoju. W szkole zainstalowane jest i aktualizowane oprogramowanie zabezpieczające. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych stanowią **Załącznik nr 2 do niniejszych Standardów**.
2. Z Internetu możesz korzystać jedynie pod nadzorem nauczyciela na zajęciach lekcyjnych lub pozalekcyjnych.

Rozdział VI

Monitoring stosowania Standardów

§ 8.

1. Raz w na dwa lata dokonywana jest analiza realizacja Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem i w razie potrzeby dyrektor szkoły wprowadza do „Polityki i standardów ochrony małoletnich w SP w Racimierzu” niezbędne zmiany i ogłasza je pracownikom szkoły, dzieciom i ich opiekunom.

Rozdział VII

Zasady udostępniania Standardów Rodzicom i Uczniom
do zapoznania się z nimi i ich stosowania

§ 9.

1. Dokument „Polityka i standardy ochrony małoletnich w SP w Racimierzu” jest dokumentem szkoły ogólnodostępnym dla personelu szkoły, uczniów oraz ich opiekunów.
2. Nauczyciele, mają obowiązek zapoznania uczniów ze Standardami oraz omówienia ich w taki sposób, aby uczniowie mogli go zrozumieć niezależnie od wieku.

Rozdział VII

Przepisy końcowe

§ 10.

1. Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników szkoły, uczniów i ich opiekunów, w szczególności poprzez przesłanie tekstu drogą elektroniczną oraz poprzez zamieszczenie na stronie internetowej, jak również poinformowanie rodziców uczniów za pośrednictwem dziennika elektronicznego.
3. Standardy ochrony udostępnione są również w wersji skróconej, przeznaczonej dla dzieci.

Załącznik nr 1

**Zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko, dziecko – dziecko
w Szkole Podstawowej im. ks. Jana Twardowskiego w Racimierzu**

Zasady bezpiecznych relacji personelu z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników pedagogicznych, pracowników niepedagogicznych, praktykantów i wolontariuszy. Personel powinien traktować Cię z szacunkiem oraz uwzględniać Twoją godność i potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy w jakiegokolwiek formie.

Relacje personel - dziecko

1. Działania podejmowane wobec Ciebie powinny być adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe.
2. Nikt nie może Cię bić, szturchać, popychać, zawstydząć, upokarzać, lekceważyć, ani obrażać.

3. Nikt nie może Cię dotykać w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny albo taki, który sprawia Ci przykrość lub zawstydza Cię.
4. Osobom dorosłym pracującym w szkole nie wolno używać wobec Ciebie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynić obraźliwych uwag, kierować wypowiedzi dotyczących aktywności bądź atrakcyjności seksualnej.
5. Osobom dorosłym pracującym w szkole nie wolno wykorzystywać władzy lub przewagi fizycznej nad Tobą (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
6. Osoba dorosła pracująca w szkole nie może proponować Ci alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w Twojej obecności.
7. Jeśli czujesz się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów osób dorosłych pracujących w szkole, możesz o tym powiedzieć nauczycielowi lub dyrektorowi szkoły i możesz oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.
8. Pracownicy szkoły nie mogą zapraszać Cię do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z Tobą poza godzinami pracy. Takie sytuacje mogą zdarzyć się jedynie za wiedzą i zgodą dyrektora szkoły i rodziców/opiekunów.
9. Właściwą formą komunikacji nauczyciela z Tobą lub Twoimi rodzicami lub opiekunami, poza godzinami pracy, są kanały służbowe (e - dziennik, e-mail i telefon służbowy).

Relacje dziecko - dziecko

1. Traktuj kolegów/koleżanki z należyтым szacunkiem.
2. Słuchaj innych, gdy mówią, nie przerywaj innym, gdy się wypowiadają.
3. Pamiętaj, że każdy ma prawo do wyrażania swojego zdania, myśli i przekonań, jeśli nie naruszają one dobra osobistego innych osób.
4. Przestrzegaj zasad bezpieczeństwa obowiązujących w szkole (nie narażaj innych na niebezpieczeństwo).
5. Konflikty rozwiązuj w sposób pokojowy:
 - Wycisz się, uspokój, zatrzymaj niepotrzebną kłótnię, zanim stracisz nad sobą kontrolę, a konflikt się tylko nasili.
 - Powiedz co według Ciebie jest problemem, co jest przyczyną nieporozumienia, czego oczekujesz.
 - Słuchaj co mówi druga osoba, jakie są jej odczucia, czego ona oczekuje i podsumuj, to co usłyszałeś/usłyszałaś.
 - Upewnij się, że Twój rozmówca powiedział wszystko odnośnie swoich odczuć.
 - Wspólnie wymyślcie rozwiązanie, które będzie satysfakcjonujące dla Was obojga.
 - Pamiętaj! Jeśli nie uda się Wam rozwiązać konfliktu, zawsze możecie zwrócić się o pomoc do nauczyciela lub dyrektora szkoły.
6. Nie bądź obojętny gdy komuś dzieje się krzywda, zawsze poinformuj o tym nauczyciela lub dyrektora szkoły.
7. Szkoła jest wspólnotą - nie stwarzaj sytuacji, w których Twoi koledzy/koleżanki czuliby się celowo pomijani, izolowani.

Załącznik 9 do „Polityki i standardów ochrony małoletnich
w Szkole Podstawowej im. ks. Jana Twardowskiego w Racimierzu”

8. Nie wolno Ci bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej innego dziecka.
9. Szanuj przestrzeń intymną swoich kolegów i koleżanek. Nigdy nie dotykaj kolegi/koleżanki w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
10. Nie wolno Ci wyśmiewać, obgadywać, ośmieszać, zawstydzać, upokarzać, lekceważyć i obrażać innych uczniów.
11. Nie wypowiadaj się w sposób obraźliwy o rodzicach Twoich kolegów i koleżanek.
12. Nie zwracaj się w sposób wulgarny do innych.
13. Pamiętaj, że żarty, które nie bawią drugiej osoby, nie są żartami i taką zabawę słowną natychmiast przerywaj.
14. Bądź tolerancyjny - szanuj odmienny wygląd, przekonania, wierzenia, poglądy innych.
15. Szanuj prawo innych do prywatności, nie przeglądaj prywatnych rzeczy.
16. Nie wolno Ci nagrywać ani rozpowszechniać wizerunku kolegi/koleżanki bez jego/jej wyraźnej zgody.
17. Szanuj rzeczy osobiste i mienie kolegów/koleżanek.
18. Jeśli chcesz pożyczyć jakąś rzecz od kolegi/koleżanki, zapytaj.
19. Nie namawiaj innych do krzywdzenia.
20. Nie przynosz do szkoły niedozwolonych substancji, nie zachęcaj innych do ich stosowania.

Załącznik nr 2

**Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych w Szkole
Podstawowej im. ks. Jana Twardowskiego w Racimierzu**

1. Sieć szkolna umożliwia Ci dostęp do Internetu w czasie zajęć lekcyjnych, w klasie i w pracowni komputerowej.
2. Nauczyciel czuwa nad Twoim bezpieczeństwem podczas korzystania z Internetu w trakcie zajęć. Przekazuje Ci informacje o zasadach bezpiecznego korzystania z sieci.
3. Szkoła jest w OSE – Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej, która odpowiedzialna jest za instalowanie i aktualizowanie programów antywirusowych i zapór sieciowych.
4. W szkole zatrudniony jest administrator sieci, który dba o sprawne działanie komputerów, tablic multimedialnych, drukarek i innych urządzeń z których korzystasz na zajęciach.
5. Nie możesz w szkole korzystać z telefonu i własnych urządzeń z dostępem do Internetu na przerwach, lekcjach i innych.
6. W uzasadnionych sytuacjach i **tylko za zgodą nauczyciela** możesz użyć telefonu i urządzeń z dostępem do Internetu.
7. Na terenie szkoły (wszystkie pomieszczenia, boisko, podwórko, parking rowerowy i samochodowy) nie wolno Ci robić zdjęć, nagrywać dźwięku i filmów. Wyjątek stanowi sytuacja, kiedy otrzymasz takie polecenie od nauczyciela.

8. Nie wolno Ci publikować w Internecie zdjęć i nagrań dotyczących osób, które na to nie wyraziły zgody.

PAMIĘTAJ !!!

- **KAŻDY** ma prawo do poszanowania swojej godności
- **JEŚLI** sam/a doznajesz krzywdy lub jesteś świadkiem krzywdzenia innego ucznia to **NATYCHMIAST** powiedz o tym komuś dorosłemu:
 - pedagogowi
 - psychologowi
 - wychowawcy
 - dyrektorowi szkoły
 - nauczycielowi
 - lub innemu dorosłemu na terenie szkoły!!!

Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży: 116 111

**Całodobowa infolinia dla dzieci, młodzieży, rodziców
i nauczycieli: 800 080 222**

**Antydepresyjny Telefon Forum Przeciw Depresji:
22 594 91 00**

**Telefoniczna Pierwsza Pomoc Psychologiczna:
22 425 98 48**

ZASADY USTALANIA PLANU WSPARCIA MAŁOLETNIEMU PO UJAWNIENIU KRZYWDZENIA

Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu jego krzywdzenia opracowuje zespół nauczyciel i specjalistów zatrudnionych w szkole/placówce powołany przez dyrektora.

Struktura dokumentu „Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia”

- Podstawa prawna. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie organizacji i świadczenia pomocy psychologiczno-pedagogicznej (Dz.U. z 2023 r. poz. 1798 - § 2 ust. 2)
- Imię i nazwisko ucznia
- Imiona i nazwiska członków zespołu sporządzającego plan wsparcia
- Tytuł, z jakiego został opracowany plan wsparcia
- Diagnoza sytuacji małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia
- Cel wsparcia małoletniego
- Identyfikacja zasobów wewnętrznych szkoły/placówki oraz źródeł zewnętrznych wsparcia dziecka - ofiary krzywdzenia
- Zakres współdziałania szkoły z podmiotami zewnętrznymi na rzecz wsparcia dziecka
- Zakres, wymiar godzin, okres wsparcia udzielonego dziecku
- Formy i metody wsparcia dziecka
- Ocena efektywności wsparcia udzielonego dziecku

1. Przeprowadzenie diagnozy sytuacji małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia:

- a) charakterystyka doznanej krzywdy (rodzaj doznanej krzywdy, okoliczności doznanej krzywdy, stopień naruszenia prawa, stopień zagrożenia bezpieczeństwa małoletniego – w obszarze zdrowia, życia, rozwoju dziecka);
- b) analiza dostępnej dokumentacji, np. wyniki rozmów z dzieckiem, wyniki obserwacji dziecka (zachowanie, wygląd) dokonane przez np. rodziców, nauczycieli, innych pracowników oraz instytucji wspomagających ochronę dziecka, specjalistów – psychologów, pedagoga, terapeutę;
- c) określenie czynników ryzyka doznanej krzywdy oraz czynników wsparcia małoletniego – ustalenie indywidualnych potrzeb ofiary krzywdzenia w obszarze jej zdrowia/życia, zdrowia psychicznego, funkcjonowania emocjonalno-społecznego oraz w obszarze prawnym i socjalnym.

2. Zdefiniowanie celu oferowanego wsparcia, np.:

- a) udzielanie systematycznej/okresowej pomocy, np. psychologiczno-pedagogicznej, terapeutycznej, prawnej;
- b) zapewnienie specjalistycznego wsparcia dziecku/jego rodzinie;
- c) wspieranie rodziców/opiekunów prawnych dziecka w rozwiązywaniu problemów wychowawczych;
- d) zapewnienie bezpieczeństwa (np. socjalnego, psychicznego, prawnego);
- e) wzmacnianie poczucia własnej wartości dziecka;

- f) kształcenie umiejętności radzenia sobie z brakiem akceptacji społecznej, izolowaniem, z trudnymi sytuacjami w środowisku rodzinnym i społecznym, np. szkolnym.

3. **Identyfikacja zasobów wewnętrznych szkoły oraz źródeł zewnętrznych wsparcia dziecka - ofiary krzywdzenia, np.:**

- a) **zasoby wewnętrzne szkoły/placówki:** dyrektor, zespół wychowawczy, zespół interwencyjny, specjaliści zatrudnieni w szkole (psycholog, rodzice/opiekunowie prawni dziecka;
- b) **źródła zewnętrzne wsparcia dziecka krzywdzonego, np.** sąd rodzinny, kurator sądowy, policja, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, służba zdrowia, GOPS; organizacje pozarządowe działające na rzecz ochrony dzieci przed krzywdzeniem.

Przykładowe metody wsparcia krzywdzonego dziecka:

- bezpośrednia rozmowa z dzieckiem prowadzona przez wychowawcę/pedagoga/psychologa/innego nauczyciela /pracownika szkoły;
- zajęcia socjoterapeutyczne; zajęcia psychologiczno-pedagogiczne,
- warsztaty rozwojowe,
- bezpośrednia pomoc prawna, socjalna dziecka i jego rodzinie
- obserwacja dziecka.

Ocena efektywności udzielanego wsparcia:

- * Monitorowania efektów wsparcia: –
- * Ocena efektów wsparcia: ocena adekwatności udzielonego wsparcia do zdiagnozowanych potrzeb dziecka – ofiary krzywdzenia.

SZCZEGÓŁOWY OPIS DZIAŁAŃ W PRZYPADKU KRZYWDZENIA DZIECKA PRZEZ OSOBĘ DOROSŁĄ (pracownika lub osobę trzecią)

Krzywdzenie przez osobę dorosłą (pracownika lub osobę trzecią)

1. W przypadku, gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez osobę trzecią, osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji przeprowadza rozmowy: z dzieckiem w obecności psychologa, innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka, a w szczególności z jego opiekunami. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane w karcie interwencji.
2. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji organizuje spotkanie/a z opiekunami dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu, ewentualnej interwencji oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb.
3. W przypadku, gdy wobec dziecka popełniono przestępstwo osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury.
4. W przypadku, gdy z rozmowy z opiekunami wynika, że nie są oni zainteresowani pomocą dziecku, ignorują zdarzenie lub w inny sposób nie wspierają dziecka, które doświadczyło krzywdzenia osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji sporządza wniosek o wgląd w sytuację rodziny, który kieruje do właściwego sądu rodzinnego.
5. W przypadku gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez pracowników, w zależności od sytuacji (kwalifikacji prawnej), wykonuje się zgłoszenie do odpowiednich służb zgodnie z obowiązującym prawem. Do czasu wyjaśnienia sprawy pracownik podejrzewany o krzywdzenie dziecka będące czynem zabronionym w rozumieniu prawa polskiego zostaje odsunięty od wszelkich form kontaktu nie tylko z pokrzywdzonym, ale także z pozostałymi dziećmi. W pozostałych sytuacjach dyrektor podejmuje działania dyscyplinarne zgodnie z przepisami prawa i zasadami obowiązującymi w szkole.
6. W przypadku gdy pracownik szkoły dopuścił się wobec dziecka krzywdzenia niebędącego przestępstwem (np. krzyk, wykluczanie, poniżanie), osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji powinna zbadać wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności wysłuchać osobę podejrzewaną o krzywdzenie, dziecko oraz innych świadków zdarzenia. W sytuacji gdy naruszenie dobra dziecka jest znaczne, w szczególności gdy doszło do dyskryminacji lub naruszenia godności dziecka, należy rozważyć wdrożenie właściwych procedur dyscyplinarnych w tym rozwiązanie stosunku prawnego (rozwiązanie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej, umowy praktyk lub wolontariatu) z osobą, która dopuściła się krzywdzenia, lub zarekomendować takie rozwiązanie zwierzchnikom tej osoby. Jeżeli osoba, która dopuściła się krzywdzenia nie jest bezpośrednio zatrudniona przez szkołę, lecz przez podmiot trzeci, wówczas należy zarekomendować zakaz wstępu tej osoby na teren szkoły, a w razie potrzeby rozwiązać umowę z instytucją współpracującą.

Krzywdzenie przez opiekuna dziecka

1. W przypadku, gdy zgłoszone zostało krzywdzenie dziecka przez jego opiekuna osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji przeprowadza rozmowę z dzieckiem w obecności psychologa. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji powinna też przeprowadzić rozmowy z innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane w karcie interwencji.
2. W przypadku, gdy wobec dziecka popełniono przestępstwo osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury.
3. W przypadku, gdy dziecko doznaje innej formy krzywdzenia niż popełnienie przestępstwa na jego szkodę ze strony opiekunów lub innych domowników:
 - a) gdy zachowanie wobec dziecka spełnia znamiona przemocy domowej¹ należy wszcząć procedurę Niebieskiej Karty poprzez przesłanie formularza „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego właściwego ze względu na zamieszkanie osoby doznającej przemocy domowej w terminie 5 dni. W przypadku, gdy dziecko doznaje przemocy ze strony dziecka – innego członka rodziny (rodzeństwo, dalsza rodzina) można wszcząć procedurę „Niebieskiej Karty” w stosunku do opiekuna, który nie reaguje na krzywdzenie dziecka.
 - b) gdy zachowanie nie nosi znamion przemocy domowej, a relacje w rodzinie są w inny sposób nieprawidłowe (np. rodzice są niewydolni wychowawczo) – bądź gdy dziecko doświadcza zaniedbania należy wystąpić do sądu rodzinnego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka o wgląd w sytuację rodziny.
4. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji organizuje spotkanie/a z pełnoletnim członkiem rodziny, niebędącym sprawcą krzywdzenia, któremu przekazuje informacje o zdarzeniu, ewentualnej interwencji oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb.
5. W toku prowadzonej procedury Niebieskiej Karty osoba znająca najlepiej dziecko (wychowawca/ nauczyciel) uczestniczy w pracach grupy diagnostyczno-pomocowej, jeśli zostanie poproszona o udział w jej pracach.
6. W przypadku zagrożenia życia i zdrowia dziecka powiadamia się policję i ośrodek pomocy społecznej, a następnie ustala się osoby spokrewnione, które mogłyby czasowo przejąć opiekę nad dzieckiem.

¹ Definicja przemocy domowej: patrz art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2023 r. poz. 424)

ZASADY I PROCEDURY REAGOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA KRZYWDZENIA RÓWIEŚNICZEGO

Krzywdzenie rówieśnicze

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez inne dziecko przebywające w szkole osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji przeprowadza rozmowę z dzieckiem podejrzanym o krzywdzenie oraz jego opiekunami, a także oddzielnie z dzieckiem poddawany krzywdzeniu i jego opiekunami. Ponadto rozmawia z innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu. W trakcie rozmów należy dążyć do ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka krzywdzonego. Ustalenia są spisywane w karcie interwencji. Dla dziecka krzywdzącego oraz krzywdzonego sporządza się oddzielne karty interwencji.
2. Wspólnie z opiekunami dziecka krzywdzącego należy opracować plan naprawczy, celem zmiany niepożądanych zachowań. Zaleca się korzystanie z wsparcia instytucji znajdujących się w obszarze działania szkoły.
3. W trakcie rozmów należy upewnić się, że dziecko podejrzanym o krzywdzenie innego dziecka samo nie jest krzywdzone przez opiekunów, innych dorosłych bądź inne dzieci. W przypadku potwierdzenia takiej okoliczności należy podjąć interwencję także w stosunku do tego dziecka.
4. W przypadku, gdy dziecko krzywdzące nie jest uczniem szkoły należy porozmawiać z dzieckiem poddawany krzywdzeniu, innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu, a także z opiekunami dziecka krzywdzonego celem ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji organizuje spotkanie/a z opiekunami dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb oraz o sposobach reakcji na zdarzenie (poinformowanie sądu rodzinnego, poinformowanie szkoły, poinformowanie opiekunów dziecka krzywdzącego).
5. W przypadku, gdy z rozmowy z opiekunami wynika, że nie są oni zainteresowani pomocą dziecku, ignorują zdarzenie lub w inny sposób nie wspierają dziecka, które doświadczyło krzywdzenia osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji sporządza wniosek o wgląd w sytuację rodziny, który kieruje do właściwego sądu rodzinnego.
6. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest dziecko w wieku od 13 do 17 lat, a jego zachowanie stanowi czyn karalny, należy ponadto poinformować właściwy miejscowo sąd rodzinny lub policję poprzez stosowne pisemne zawiadomienie.
7. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest dziecko powyżej lat 17, a jego zachowanie stanowi przestępstwo, wówczas należy poinformować właściwą miejscowo jednostkę policji lub prokuratury poprzez pisemne zawiadomienie.

8. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest dziecko w wieku od 10 do 13 lat, wówczas konieczne jest zawiadomienie sądu rodzinnego lub policji o potencjalnej demoralizacji nieletniego.
9. W przypadku, gdy osoba podejrzana o krzywdzenie ma mniej niż 10 lat, interwencja zewnętrzna uruchamiana jest gdy działania wewnątrz szkoły nie przynoszą oczekiwanego rezultatu lub nie są możliwe do zrealizowania. W takiej sytuacji szkoła powinna wystąpić z wnioskiem do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka będącego sprawcą przemocy rówieśniczej.

ZASADY I PROCEDURY REAGOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA CYFROWEGO

Zasady i procedury postępowania nauczycieli i innych pracowników szkoły w przypadku podejrzenia lub zaistnienia „cyberprzemocy”

W szkole zgłaszanie wypadków cyberprzemocy odbywa się według następującej zasady:

- a) Uczeń – ofiara lub świadek cyberprzemocy informuje wychowawcę klasy lub, w wypadku jego nieobecności, pedagoga szkolnego lub dyrektora szkoły o wystąpieniu takiego zjawiska,
- b) Nauczyciel nie będący wychowawcą - przekazuje informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora,
- c) Pedagog szkolny i dyrektor szkoły wraz z wychowawcą - dokonują analizy zdarzenia i planują dalsze postępowanie,
- d) Nauczyciel zajęć komputerowych, w miarę możliwości, zabezpiecza dowody i ustala tożsamość sprawcy cyberprzemocy. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e- mail, numer telefonu komórkowego, itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.
- e) Szkoła podejmuje działania mające na celu identyfikację sprawcy cyberprzemocy.
- f) W sytuacji, gdy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z Sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów.
- g) W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić należy bezwzględnie skontaktować się z policją.

Do szkoły należy ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków, przeprowadzenie rozmów z ofiarą, świadkami i sprawcami incydentu.

Ważne, aby nie konfrontować sprawcy cyberprzemocy z ofiarą!!!

Działania wobec sprawcy cyberprzemocy

W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest uczniem szkoły, pedagog szkolny powinien podjąć dalsze działania:

- a) przeprowadzenie rozmowy z uczniem – sprawcą o jego zachowaniu;
- b) celem rozmowy powinno być ustalenie okoliczności zdarzenia, wspólne zastanowienie się nad jego przyczynami i próbowanie rozwiązania sytuacji konfliktowej,
- c) sprawca powinien dostać jasny i zdecydowany komunikat o tym, że szkoła nie akceptuje żadnych form przemocy,

- d) należy z uczniem omówić skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych, jakie zostaną wobec niego zastosowane,
- e) sprawca powinien zostać zobowiązany do usunięcia szkodliwych materiałów z sieci,
- f) ważne jest znalezienie sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy,
- g) jeżeli jest kilku sprawców, rozmawiać z każdym osobno.

Nie konfrontować sprawcy z ofiarą!!!

Powiadomienie rodziców sprawcy i omówienie z nimi zachowania dziecka:

- a) rodzice sprawcy powinni być powiadomieni o zdarzeniu, zapoznani z dowodami i decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środkach dyscyplinarnych wobec ich dziecka,

Środki dyscyplinarne wobec sprawcy:

- a) Wobec sprawcy cyberprzemocy szkoła stosuje standardowe kary jak wobec sprawców każdej przemocy, zawarte w statucie szkoły.
- b) Celem sankcji powinno być zatrzymanie przemocy, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi, wzbudzenie w sprawcy refleksji na temat swojego zachowania,

Działania wobec ofiary cyberprzemocy.

1. Ofiara cyberprzemocy otrzymuje w szkole pomoc psychologiczno - pedagogiczną udzielaną przez pedagoga lub wychowawcę.
2. Podczas rozmowy z uczniem, który jest ofiarą cyberprzemocy, należy zapewnić go o tym, że postąpił właściwie zgłaszając wydarzenie. Powinno mu się powiedzieć, że rozumie się, w jak trudnej jest sytuacji i zapewnić go, że nikt nie ma prawa tak się wobec niego zachowywać. Ważne jest stanowcze zapewnienie, że szkoła nigdy nie będzie tolerowała aktów przemocy.
3. Dziecko-ofiara powinno otrzymać poradę, jak ma się zachowywać, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa: nie utrzymywać kontaktów ze sprawcą, nie kasować dowodów tj. e-maili, SMS-ów, MMS-ów, zdjęć, filmów. Ważna jest też zmiana danych kontaktowych np. na komunikatorze, zmiana adresu e-mail, a nawet w szczególnie trudnych sytuacjach numeru telefonu (oczywiście robią to rodzice).
4. Podczas rozmowy bardzo ważna jest obserwacja dziecka i zwrócenie uwagi na jego pozawerbalne zachowanie (zażenowanie, smutek, poczucie winy).
5. Bardzo ważne jest monitorowanie sytuacji ucznia w kierunku, czy nie są stosowane wobec niego żadne akty odwetu. Rodzice dziecka muszą być poinformowani o zdarzeniu.

Powiadomienie sądu rodzinnego i policji

W przypadku, gdy rodzice odmawiają współpracy ze szkołą lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń - sprawca nie zaniechał dotychczasowego postępowania, konieczne jest zawiadomienie o sprawie policji lub sądu rodzinnego, w szczególności, kiedy pojawiają się informacje o innych przejawach demoralizacji ucznia. Podobnie postępuje się, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne środki, a uczeń nie wykazuje poprawy zachowania.

Zasady i procedury postępowania nauczycieli i innych pracowników szkoły w przypadku podejrzenia dostępu małoletnich do treści szkodliwych, niepożądanych i nielegalnych

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą

1. Treści szkodliwych, niedozwolonych, nielegalnych i niebezpiecznych dla zdrowia

- * pornografia,
- * treści obrazujące przemoc,
- * promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia dzieci,
- * nawołujące do samookaleczeń i samobójstw,
- * korzystania z narkotyków;
- * niebezpieczeństwo werbunku dzieci i młodzieży do organizacji nielegalnych i terrorystycznych).

Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia

Reakcja szkoły w przypadku pozyskania wiedzy o wystąpieniu zagrożenia będzie zależna od tego, czy:

- (1) treści te można bezpośrednio powiązać z uczniami danej szkoły, czy też
- (2) treści nielegalne lub szkodliwe nie mają związku z uczniami danej szkoły, lecz wymagają kontaktu szkoły z odpowiednimi służbami.

W pierwszym przypadku (1) rozwiązanie leży po stronie szkoły, zaś w drugim danej należy rozważyć zgłoszenie incydentu policji.

Działania wobec sprawców zdarzenia ze szkoły

W przypadku udostępniania przez ucznia treści opisanych wcześniej jako szkodliwe nielegalne i niebezpieczne dla zdrowia należy przeprowadzić z nim rozmowę na temat jego postępowania i w jej trakcie uzmysłwić mu szkodliwość prowadzonych przez niego działań.

Działania szkoły powinny koncentrować się na aktywnościach wychowawczych. W przypadku upowszechniania przez sprawców treści nielegalnych (np. pornografii dziecięcej) należy złożyć zawiadomienie o zdarzeniu na policji.

Działania wobec ofiar zdarzenia

1. Dzieci – ofiary i świadków zdarzenia – począwszy od pierwszego etapu interwencji otacza się opieką psychologiczno-pedagogiczną.
2. Rozmowa z dzieckiem przeprowadza się z uwzględnieniem jego komfortu psychicznego,

Współpraca z policją i sądami rodzinnymi

W przypadku naruszenia prawa, np. rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem nieletniego lub prób uwiedzenia małoletniego w wieku do 15 lat przez osobę dorosłą, szkoła – w porozumieniu z rodzicami dziecka – niezwłocznie powiadamia policję.

Współpraca ze służbami i placówkami specjalistycznymi

Kontakt z treściami szkodliwymi lub niebezpiecznymi może wywołać potrzebę skorzystania przez ofiarę ze specjalistycznej opieki psychologicznej

Zasady i procedury postępowania w przypadku nawiązywania przez małoletnich niebezpiecznych kontaktów w Internecie – uwodzenie, zagrożenie pedofilią

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą

Zagrożenie obejmuje kontakt osoby dorosłej z małoletnią w celu zainicjowania znajomości prowadzących do wyłudzenia poufnych informacji, nawiązania kontaktów seksualnych, skłonienia dziecka do zachowań niebezpiecznych dla jego zdrowia i życia lub wyłudzenia własności (np. danych, pieniędzy, cennych przedmiotów rodzinnych).

Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia

- a) Należy zidentyfikować i zabezpieczyć w szkole, w formie elektronicznej, dowody działania dorosłego sprawcy uwodzenia (zapisy rozmów w komunikatorach czy na portalach społecznościowych, zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-mail).
- b) Należy bezzwłocznie zawiadomić policję o wystąpieniu zdarzenia, a także rodziców/opiekunów dziecka wobec, którego wystąpiło zagrożenie.
- c) Ze względu na bezpieczeństwo nie należy podejmować samodzielnych działań w celu dotarcia do sprawcy, lecz udzielać wszelkiego możliwego wsparcia organom ścigania.
- d) Nie należy podejmować aktywności zmierzających bezpośrednio do kontaktu ze sprawcą. Zadaniem szkoły jest zebranie dowodów i opieka nad ofiarą i ewentualnymi świadkami.

Ankieta dla rodziców

Ankieta ta jest anonimowa, nie należy jej podpisywać. Prosimy o zaznaczenie tych odpowiedzi, które najbardziej pasują do Państwa dziecka. Ankieta dotyczy bieżącego roku szkolnego. Czy w ciągu roku szkolnego zdarzyło się w szkole.

1. Ukradziono Waszemu dziecku jakiś przedmiot lub pieniądze?
 - a) tak
 - b) nie
2. Inni uczniowie zachowywali się wobec Waszego dziecka w sposób, który odbierało jako nieprzyjemny. Prosimy o wybór jednej odpowiedzi.
 - a) ani razu
 - b) raz
 - c) 2-3 razy
 - d) 4 razy lub więcej
3. Inni uczniowie celowo wykluczali Wasze dziecko z grupy/ nie zadawali się z nim.
 - a) ani razu
 - b) raz
 - c) 2-3 razy
 - d) 4 razy lub więcej
4. Inni uczniowie obrażali Wasze dziecko za pomocą Internetu lub telefonów komórkowych.
 - a) ani razu
 - b) raz
 - c) 2-3 razy
 - d) 4 razy lub więcej
5. Inni uczniowie zmuszali Wasze dziecko do kupowania czegoś za jego pieniądze lub oddawania im jego rzeczy.
 - a) ani razu
 - b) raz
 - c) 2-3 razy
 - d) 4 razy lub więcej
6. Inni uczniowie obrażali Wasze dziecko, używali wobec niego nieprzyjemnych przezwisk.
 - a) ani razu
 - b) raz
 - c) 2-3 razy
 - d) 4 razy lub więcej
7. Ktoś umyślnie uderzył Wasze dziecko.
 - a) ani razu
 - b) raz
 - c) 2-3 razy
 - d) raz lub więcej
8. Umyślnie zniszczono rzecz należącą do Waszego dziecka.

Załącznik nr 16 – do Polityki i Standardów Ochrony Małoletnich w SP w Racimierzu

- a) ani razu
 - b) raz
 - c) 2-3 razy
 - d) 4 razy lub więcej
9. Moje dziecko ma dobre relacje z nauczycielami.
- a) wszystkimi
 - b) większością
 - c) połową
 - d) mniej niż połową
 - e) żadnym
10. W razie potrzeby moje dziecko może w szkole zwrócić o pomoc do: Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź
- a) wychowawcy
 - b) nauczycieli
 - c) dyrektora
 - d) pedagoga
 - e) kolegi/koleżanki
 - f) innej osoby (jakiej?)
 - g) do nikogo
11. Moje dziecko przestrzega ustalonych w szkole zasad.
- a) zawsze
 - b) przeważnie
 - c) czasami
 - d) nie przestrzega
12. Nauczyciele przestrzegają ustalonych w szkole zasad.
- a) wszyscy
 - b) większość
 - c) połowa
 - d) mniej niż połowa
 - e) pojedyncze osoby
13. Czy zna Pan/i dokument szkolny „Standardów Ochrony Małoletnich”?
- a) tak
 - b) nie

Dziękujemy!

Ankieta dla uczniów

Ankieta ta jest anonimowa, nie należy jej podpisywać. Przeczytaj uważnie i zaznacz te odpowiedzi, które do Ciebie najbardziej pasują. Ankieta dotyczy bieżącego roku szkolnego. Czy w ciągu roku szkolnego zdarzyło się w szkole.

1. Ukradziono Ci jakiś przedmiot lub pieniądze?
 - a) tak
 - b) nie
2. Inni uczniowie zachowywali się wobec Ciebie w sposób, który odbierałaś/eś jako nieprzyjemny. Prosimy o wybór jednej odpowiedzi.
 - a) ani razu
 - b) raz
 - c) 2-3 razy
 - d) 4 razy lub więcej
3. Inni uczniowie celowo wykluczali Cię z grupy/ nie zadawali się z Tobą.
 - a) ani razu
 - b) raz
 - c) 2-3 razy
 - d) 4 razy lub więcej
4. Inni uczniowie obrażali Cię za pomocą Internetu lub telefonów komórkowych.
 - a) ani razu
 - b) raz
 - c) 2-3 razy
 - d) 4 razy lub więcej
5. Inni uczniowie zmuszali Cię do kupowania czegoś za Twoje pieniądze lub oddawania im Twoich rzeczy.
 - a) ani razu
 - b) raz
 - c) 2-3 razy
 - d) 4 razy lub więcej
6. Inni uczniowie obrażali Cię, używali wobec Ciebie nieprzyjemnych przezwisk.
 - a) ani razu
 - b) raz
 - c) 2-3 razy
 - d) 4 razy lub więcej
7. Ktoś Cię umyślnie uderzył.
 - a) ani razu
 - b) raz
 - c) 2-3 razy
 - d) raz lub więcej
8. Umyślnie zniszczono rzecz należącą do Ciebie.
 - a) ani razu
 - b) raz

Załącznik nr 17 – do Polityki i Standardów Ochrony Małoletnich w SP w Racimierzu

- c) 2-3 razy
 - d) 4 razy lub więcej
9. Ma dobre relacje z nauczycielami.
- a) wszystkimi
 - b) większością
 - c) połową
 - d) mniej niż połową
 - e) żadnym
10. W razie potrzeby mogę się w szkole zwrócić o pomoc do (można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź):
- a) wychowawcy
 - b) nauczycieli
 - c) dyrektora
 - d) pedagoga
 - e) kolegi/koleżanki
 - f) innej osoby (jakiej?)
 - g) do nikogo
11. Przestrzegam ustalonych w szkole zasad.
- a) zawsze
 - b) przeważnie
 - c) czasami
 - d) nie przestrzegam
12. Inni uczniowie w mojej szkole przestrzegają ustalonych zasad.
- a) wszyscy
 - b) większość
 - c) połowa
 - d) mniej niż połowa
 - e) pojedyncze osoby
13. Nauczyciele i pracownicy przestrzegają ustalonych w szkole zasad.
- a) wszyscy
 - b) większość
 - c) połowa
 - d) mniej niż połowa
 - e) pojedyncze osoby

Dziękujemy!

Załącznik 18 do „Polityki i standardów ochrony małoletnich
w Szkole Podstawowej im. ks. Jana Twardowskiego w Racimierzu”

Racimierz, dnia

OŚWIADCZENIE

Ja, niżej podpisany/a
oświadczam, że zapoznałem/am się z dokumentem „Polityka i standardy ochrony małoletnich
w Szkole Podstawowej im. ks. Jana Twardowskiego w Racimierzu”.

Jednocześnie zobowiązuje się do przestrzegania zapisów w/w dokumentu.

Podpis